

KAUNAS
auga

KAUNO
ŠVIETIMO
INOVACIJŲ
CENTRAS

RESPUBLIKINĖ

Konferencija

ĮTRAUKUSIS UGDYMAS – PROBLEMOS AR / IR GALIMYBĖS?

2022 m. balandžio 28 d.

Konferencijos PROGRAMA

12.40 Konferencijos atidarymas.

13.00 „Įtraukus ugdymas diskriminacijai įveikti ir lygioms galimybėms užtikrinti“. *Jonas Ruškus*, prof. Vytauto Didžiojo universitetas, Jungtinių Tautų ekspertas, JT Neįgaliųjų teisių komiteto narys.

13.40 „Pasirengimas įtraukčiai švietime – strategija ir prioritetai“. *Gražina Šeibokienė*, LR ŠMSM Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vedėja.

14.20 „Įtraukusis ugdymas mokykloje. Kas lemia sėkmę?“. *Lina Miltenienė*, doc. dr. Vytauto Didžiojo universitetas, Edukologinių tyrimų institutas.

14.50 PERTRAUKA

15.00 „Kaip Kauno miesto ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigos rengiasi įtraukiamam ugdymui“. *Raimunda Žiulytė*, Kauno pedagoginės psichologinės tarnybos direktorė.

15.20 „Mokykla kiekvienam – ką tai reiškia ir kaip ji kuriama“. *Stanislovas Milašius*, Kauno Kovo11 - osios gimnazijos direktorius.

15.40 „Sėkmės kriterijai ugdant ASS vaiką“. *Raimonda Juknevičienė*, Kauno Prano Daunio ugdymo centro direktorė.

16.00 „Kaip priimti kitokį? Kauno I. d. „Spindulėlis“ ir „Nežiniukas“ vertinga praktika“. L. d. „Spindulėlis“ ir „Nežiniukas“ komandos.

16.20 „Įtraukusis ugdymas neformaliojo ugdymo įstaigoje“. *Nida Gruodienė*, *Agnė Benikė*, Kauno Algio Žikevičiaus saugaus vaiko mokyklos psichologės.

„ĮTRAUKUSIS UGDYMAS – PROBLEMAS AR/IR GALIMYBĖS?“

*Kauno švietimo inovacijų centro metodininkė
Valerija Segalovičienė*

Geros mokyklos koncepcijoje aptariama akivaizdi tendencija – nuo švietimo visiems pereinama prie švietimo kiekvienam, t. y. personalizuoto, suasmeninto ugdymo(si) ir mokymo(si) pripažįstant, kad žmonių patirtys, poreikiai, siekiai skiriasi ir mokomasi skirtingais tempais ir būdais. Visa tai įprasmina ir pagrindinė įtraukiojo ugdymo idėja, kurio siekis – visavertis kiekvieno mokinio dalyvavimas ugdymo procese, atsižvelgiant ne į bendrą standartą, o į kiekvieno mokinio poreikius ir galimybes. Jau nebekeliame klausimo ar to reikia, dabar pagrindinis klausimas – kaip tai įgyvendinti. Kauno švietimo inovacijų centras vykdo nuoseklia, kryptingą ir dalykišką veiklą formuojant teigiamą nuostatą į įtrauktį – parengtos kvalifikacijos tobulinimo programos, kiekvieną mėnesį sistemingai vedami gerosios praktikos renginiai, paskaitos tėvams, atskiroms mokytojų grupėms, metodiniams būreliams, organizuojamos konferencijos, metodinės valandos.

Balandžio 28 d. virtualioje aplinkoje vyko respublikinė konferencija „Įtraukusis ugdymas – problemos ar/ir galimybės?“. Konferencijos tikslas – formuoti teigiamą nuostatą į įtraukti švietime, tobulinant pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų, vadovų pasirengimą įtraukčiai. Sudaryti sąlygas mokslininkams, švietimo strategams ugdymo įstaigų vadovams, specialistams, pedagogams, dirbantiems su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių, pasidalinti sukaupta patirtimi ir įtraukiojo ugdymo idėjomis, reflektuoti turimą pagalbos teikimo patirtį bei plėtros galimybes, apibendrinti jau išbandytų įtraukties priemonių poveikį.

Sveikinimo žodį tarę – Lietuvos Respublikos Seimo narė prof. Vilija Targamadzė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos patarėjas įtraukiamam ugdymui Ignas Gaižiūnas, Kauno miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus pavaduotoja Eglė Andriuškienė – vieningai pabrėžė konferencijos temos aktualumą, kad įtrauktis švietime, ne tik problemos, bet ir galimybės kiekvienam (tiek, mokiniui, tiek mokytojui) augti ir tobulėti.

Jungtinių Tautų ekspertas, JT Neįgaliųjų teisių komiteto narys, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Jonas Ruškus savo pranešime „Įtraukusis ugdymas diskriminacijai įveikti ir lygioms galimybėms užtikrinti“ pabrėžė esminę nuostatą – įtraukusis ugdymas užtikrins negalia turinčių vaikų orumą ir lygiavertes teises, kad visuose veiksmuose, susijusiuose su neįgaliais vaikais, pirmiausia atsižvelgiama į vaiko interesus.

ŠMSM Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vedėja Gražina Šeibokienė pristatė pranešimą „Pasirengimas įtraukčiai švietime – strategija ir prioritetai“. Pranešime aiškiai ir konkrečiai išskyrė ŠMSM prioritetus dėl įtraukties įgyvendinimo, teikiant informacinę, konsultacinę, metodinę pagalbą – stiprinti bendrosios paskirties mokyklų pasirengimą priimti ir ugdyti įvairių ugdymosi poreikių turinčius mokinius, stiprinti pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų rengimą ir jų kompetencijas įtraukiojo švietimo srityje, tobulinti švietimo pagalbos teikimo organizavimą šalies ir regioniniu lygmeniu, stiprinti mokyklų bendruomenių ir visuomenės teigiamas nuostatas dėl įtraukties švietime, vykdyti įtraukties švietime plėtros stebėseną.

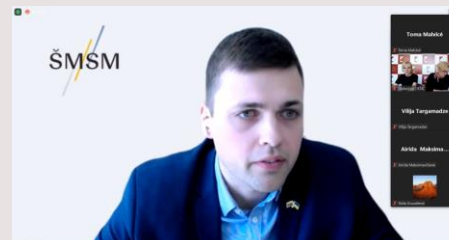
VDU Edukologinių tyrimo instituto doc. dr. Lina Miltenienė savo pranešime „*Įtraukusis ugdymas mokykloje. Kas lemia sėkmę?*“ pristatė įtraukiojo ugdymo sėkmės įrodymus grįstus tyrimų duomenimis. Tai – sisteminė mokyklos kaita, įtraukiojo ugdymo požymių raiška mokykloje, pagalbos sistema mokykloje, mokyklos vadovas ir jo vaidmuo.

Praktinėje konferencijos dalyje – vertinga Kauno miesto ugdymo įstaigų praktika. Kauno pedagoginės psichologinės tarnybos direktorė Raimunda Žiulytė pristatė pranešimą „*Kaip Kauno miesto ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigos rengiasi įtraukiajam ugdymui*“. Savo pranešime lektorė teigia – svarbu suprasti, kad įtrauktis – žymiai sudėtingesnis procesas, nei vien įvairių poreikių turinčių vaikų priėmimas į bendrąsias grupes. Galima pritaikyti ugdymo įstaigos aplinką įvairiems vaikų poreikiams (įrengti keltuvus, poilsio kampelius, sensorinius kambarius, įsigyti interaktyvių priemonių ir pan.), tačiau visada išlieka svarbiausias – *žmogiškasis faktorius*. Mūsų išoriniai ir vidiniai resursai – tai pedagogų, švietimo pagalbos specialistų *vertybės ir kompetencijos*, jų ir kitų pagalbos vaikui specialistų pakankamas kiekis įstaigoje.

Mokykla kiekvienam – ką tai reiškia ir kaip ji kuriama savo pranešime pristatė Kauno Kovo 11-osios gimnazijos direktorius Stanislovas Milašius ir direktoriaus pavaduotoja Laimutė Lukšienė. Mokykla buvo pristatyta labai informatyviame ir dalykiškame filmuke, išryškintos mokyklos vertybės bei darbo prioritetai.

Raimonda Juknevičienė, Kauno Prano Daunio ugdymo centro direktorė, savo pranešime pateikė sėkmės kriterijus, ugdant ASS vaiką. Svarbiausia:

- Tėvų –mokytojų bendradarbiavimas
- Vaiko poreikių identifikavimas
- Ugdymosi aplinkos pritaikymas
- Ugdymo programos individualizavimas/pritaikymas.

Išvardintų kriterijų praktinė pusė buvo parodyta filmuotoje medžiagoje.

Kauno lopšelių-darželių „Spindulėlis“ ir „Nežiniukas“ specialistų komandos savo pranešime parodė praktines veiklas, pabrėžė aplinkų svarbą, specialistų bendradarbiavimą su mokytojais ir tėvais, metodinių priemonių tikslingą pritaikymą.

Pranešimą „*Įtraukusis ugdymas neformaliojo ugdymo įstaigoje*“ pristatė Kauno Algio Žikevičiaus saugaus vaiko mokyklos psichologė Agnė Benikė, Nida Gruodienė. Psichologė pabrėžė, jog viena iš papildomų pagalbos priemonių mokinių įtraukčiai gerinti gali būti neformalaus ugdymo užsiėmimai.

Šiuose užsiėmimuose sunkumų turintys mokiniai gali mokytis būti grupėje, bendrauti, bendradarbiauti, vystyti pažintines funkcijas. Prelegentės pateikė ir puikių praktikos pavyzdžių, kaip vyksta neformalaus ugdymo užsiėmimai SUP turintiems vaikams.

Konferencijoje „*Įtraukusis ugdymas – problemos ar/ir galimybės?*“ kiekvienas dalyvis galėjo rasti atsakymą į jam rūpimus klausimus. Joje buvo aptarti teoriniai ir praktiniai lygių galimybių užtikrinimo įtraukiajame ugdyme aspektai, susipažinta su įtraukties švietime strategijomis bei dabartine situacija Kauno mieste bei šalyje, pasidalinta praktinėmis formaliuoju bei neformaliojo ugdymo praktikų įžvalgomis įtraukiojo ugdymo kontekste.

Dalyvių skaičius, o jų buvo 342, liudija apie tai, kad konferencija pavyko ir buvo aktuali.

„KAI TU ŠALIA, AŠ GALIU...“

Žilvino Valeikos fotografijų paroda

Fotografui Žilvinui Valeikai ši paroda – tarsi debiutas dar neišbandytoje kūrybinės fotografijos srityje. Fotografuodamas parodai „Kai Tu šalia, aš galiu...“ Ž. Valeika pro fotoobjektyvą žvelgė į tikrą gyvenimą ir fiksavo nuoširdžius bei atvirus žmonių santykius, stengdamasis kaip galima mažiau savo buvimu paveikti nuoširdų vaikų ir mokytojų bendravimą.

Žilvino Valeikos fotografijų paroda „KAI TU ŠALIA, AŠ GALIU...“

**Kauno Prano Daunio
ugdymo centras**

Svajonė sukurti fotografijų seriją, atskleidžiančią ypatingą ryšį tarp Vaiko ir jo Mokytojo, sklindė jau prieš penkerius metus. Ilgų paieškų, kantraus kūrybinio darbo dėka gimė fotografijos darbai, spinduliuojantys ramybę, pasitikėjimą vienas kitu, džiaugsmą ir gebėjimą mokytis vienas iš kito. Kiekvienoje fotografijoje užfiksuotos istorijos, pasakojančios, kaip svarbu Vaikui turėti Žmogų – Mokytoją, kuriuo jis galėtų pasitikėti, nebijoti būti pačiu savimi, nesijausti kitokiu, nepastebėtu. Kai vaikas jaučia saugumą, palaikymą ir paskatinimą, jis gali labai daug: jaustis ramiau, elgtis geriau, svajoti, išmokti naujų dalykų, nustebinti savo kūrybiškumu, – dalinasi mintimis mokyklos vadovai.

„Mokytojas – nebūtinai pedagogas, bet ir mokytojo padėjėjas ar kitas darbuotojas, kuriuo vaikas gali pasitikėti ir nesijausti kitoks, nepastebėtas. Norėjosi parodyti, kad vaikas atsiskleidžia tik tada, kai jaučiasi saugus ir mylimas, kai sulaukia palaikymo, paskatinimo, – tada jis ramiau jaučiasi, kitaip elgiasi, išmoksta naujų dalykų ar nustebina kūrybiškumu.“

Kauno Prano Daunio ugdymo centro
direktorė Raimonda Juknevičienė

Fotografuodamas parodai „Kai Tu šalia, aš galiu...“ Ž. Valeika pro fotoobjektyvą žvelgė į tikrą gyvenimą ir fiksavo nuoširdžius bei atvirus žmonių santykius, stengdamasis kaip galima mažiau savo buvimu paveikti nuoširdų vaikų ir mokytojų bendravimą.

Pasaulyje, kuriame beveik viskas labiau nei protu yra pagrįsta pojūčiais ir emocijomis, labai svarbus jausmas. Tas jausmas, kad gali pasitikėti. Kad nepaves, neatstums, nenuskriaus, padės, pakels, palydės. Tas jausmas, kad šitos rankos – ne mamos, bet labai mylinčios ir be galo rūpestingos rankos – būtinai apkabins, paglostys, priglaus. Visiško, abipusio pasitikėjimo keliami pilnatvė. Ir ramybė, leidžianti tobulėti. Leidžianti būti savimi. Tokiu, koks esi. Tokį jausmą dovanoja tik rūpestinga, mylinti, atsidavusi Mokytojo Širdis“, – teigia vieno iš mokinių mama Jolanta.

Fragmentiškos, teleobjektyvu įamžintos kompozicijos, tarsi atriboja vaikus ir jų mokytojus nuo netobulo aplinkinio pasaulio ir leidžia žiūrovui įsigyventi į jų artimą ryšį. Nespalvotos, šviesių tonų fotografijos taip pat padeda kurti šios idealios savitarpio supratimo erdvės pajautimą. Tokiose fotografijose ne tiek svarbi dokumentinė informacija, kiek atvaizdų perteikiamas emocinis turinys.

Kauno švietimo inovacijų centras, konferencija 2022 m. balandžio 28 d.

ĮTRAUKUSIS UGDYMAS: problemos ar / ir galimybės?

Įtraukusis ugdymas diskriminacijai įveikti ir lygioms galimybėms užtikrinti

Prof. Jonas Ruškus

Vytauto Didžiojo universitetas

Jungtinių tautų Žmonių su negalia teisių komiteto vicepirmininkas

UNESCO Nacionalinė komisija

Vaikai su negalia – pasaulinės politikos dėmesio centre

2022 m. kovo 29 d. Jungtinių tautų Vaiko teisių ir Žmonių su negalia teisių komitetai paskelbia bendrą pareiškimą dėl vaiko su negalia teisių.

1 par. Negalios negali būti pagrindu vaikui atsakyti žmogaus teisių ar jas sumažinti. Laikytis **žmogaus teisėmis grįstos negalios sampratos.**

3 par. Vaikų su negalia diskriminacija, socialinė atskirtis, neigiami nusistatymai užkerta kelius jiems veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime lygiai su visais vaikais.

Šalys narės yra įsipareigojusios **pašalinti vaikų su negalia diskriminaciją ir nelygybę** visose srityse, tame tarpe, pritaikant sąlygas individualios pagalbos priemonėmis.

9 par. **Teisė į įtraukųjį ugdymą.** Aukštos kokybės įtraukus ugdymas reikalauja visų vaikų ugdymo bendrojo ugdymo sistemoje lygybės sąlygomis, pritaikant švietimo sistemą įvairiems ugdymosi poreikiams, gebėjimams, vidinėms vaiko galimybėms ir siekiams. Įtraukus ugdymas nesuderinamas spec. ugdymu. Ankstyvoji intervencija, mokymosi aplinkų prieinamumas ir individuali pagalba privalo būti teikiama visuose ugdymo etapuose. Tinkamų ugdymosi sąlygų nepritaikymas laikytinas diskriminacija.

Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, Jungtinės tautos:

Visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs savo orumu ir teisėmis (1 str.)

Vaiko teisių konvencija, Jungtinės tautos, 1989

Gerbti ir garantuoti žmogaus teises kiekvienam vaikui, saugoti vaiką nuo bet kokių diskriminacijos formų (2 str.)

Žmonių su negalia teisių konvencija, Jungtinės tautos, 2006

Užtikrinti vaikų su negalia visapusišką visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių įgyvendinimą lygiai su kitais vaikais (7 str.)

UNESCO Švietimas 2030 darbotvarkė, taip pat Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi 4 tikslas iki 2030

Užtikrinti įtraukų lygiateisį kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi

ESBO veiksmų planas Darnaus vystymosi tikslams įgyvendinti, naujas testas įvertinti švietimo sistemų sėkmę rengiant jaunimą globaliai kompetencijai kurti taikias ir įvairoviškas bendruomenes skatinant lygybę, prieinamumą ir įtraukų pasaulį bei žmogaus orumą

Žmogaus teisėmis grįstas negalios modelis

Atsisakymas žmones su negalia menkinančių ir diskriminacinių gailėsčio ir medicininio modelių.

Žmonių su negalia teisių konvencija, Jungtinės tautos, 2006, Lietuva įsipareigojusi 2010 m.

Principai (3 str.)

- a) pagarbos asmens prigimtiniam orumui, savarankiškumui, įskaitant laisvę rinktis, ir nepriklausomumui;
- b) nediskriminavimo;
- c) visapusiško ir veiksmingo dalyvavimo ir įtraukimo į visuomenę;
- d) pagarbos neįgalių asmenų skirtumams ir jų, kaip žmonių įvairovės ir žmonijos dalies, pripažinimo;
- e) lygių galimybių;
- f) prieinamumo;
- g) vyrų ir moterų lygybės;
- h) pagarbos besivystantiems vaikų su negalia vaikų gebėjimams ir pagarbos neįgalių vaikų teisei išsaugoti savo tapatybę.

Žmonių su negalia teisių konvencija, Jungtinės tautos, 2006

Vaikai su negalia (3 str.)

1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų neįgalių vaikų visapusišką visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių įgyvendinimą lygiai su kitais vaikais.
2. Visuose veiksmuose, susijusiuose su neįgaliais vaikais, pirmiausia atsižvelgiama į vaiko interesus.
3. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad neįgalūs vaikai turėtų teisę laisvai reikšti savo nuomonę visais su jais susijusiais klausimais, kad į jų nuomonę būtų tinkamai atsižvelgiama pagal jų amžių ir brandos lygį lygiai su kitais vaikais ir kad neįgaliems vaikams būtų suteikiama atitinkama pagalba, atsižvelgiant į jų neįgalumo lygį ir amžių, siekiant, kad jie galėtų pasinaudoti minėta teise.

Vaikų su negalia diskriminacija ir nelygybė

- Negalios pagrindu, neigiami menkinantys nusistatymai, stereotipai, maži edukaciniai ir socialiniai lūkesčiai, gebėjimų menkinimas

Lietuvos švietimo strategija: *specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams, kurie sunkiai integruojasi į bendrą besimokančiųjų srautą ir lieka anapus daugelio visuomeninių procesų* (p.37)

- Ugdymas atskirai nuo kitų vaikų, spec. mokyklos, socialinė atskirtis
- Kitoniškumo palaikymas, kitoniškumo baimės, žeminanti terminija
- Poreikiai yra specialieji
- Bendro naudojimo paslaugų ir infrastruktūros neprieinamumas, nepritaikymas
- Atsisakymas pritaikyti ugdymo sąlygas
- Kaip niekam kitiems, socialinę nelygybę ir vaikų su negalia atskirtį palaikanti norminė preskriptyvioji struktūra (normos, įstatymai, reglamenuotjantys dokumentai, programos, etc)

Jonas Ruškus,

Vytauto Didžiojo universitetas,
Jungtinių tautų Žmonių su negalia teisių komiteto vicepirmininkas,
UNESCO Nacionalinė komisija

Teisė į įtraukįjį ugdymą

Teisinis ir moralinis valstybės įsipareigojimas netęsti diskriminacijos negalios pagrindu, užtikrinti lygybę su kitais vaikais ir lygias galimybes

Jungtinių tautų Žmonių su negalia teisių komiteto JT Žmonių su negalia teisių konvencijos 24 str. Įtraukus ugdymas (žr ir Komiteto Bendrasis komentaras Nr. 4):

2. Įgyvendindamos šią teisę, valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina, kad:

a) neįgalieji dėl savo neįgalumo **nebūtų šalinami iš bendros švietimo sistemos** ir neįgalieji vaikams nebūtų atimta galimybė įgyti nemokamą ir privalomą pradinį arba vidurinį išsilavinimą;

b) neįgalieji turėtų galimybę įgyti visiems tinkamą, kokybišką ir nemokamą pradinį išsilavinimą ir vidurinį išsilavinimą **lygiai su kitais asmenimis tose bendruomenėse, kur jie gyvena;**

c) būtų **tinkamai pritaikytos sąlygos pagal asmens poreikius;**

d) neįgalieji **gautų būtiną paramą bendroje švietimo sistemoje, siekiant sudaryti sąlygas jų veiksmingam švietimui;**

e) aplinkoje, kuri geriausiai skatina akademinį ir socialinį vystymąsi, būtų teikiamos veiksmingos **individualizuotos paramos priemonės, suderinamos su visiškos įtraukties tikslu.**

Jonas Ruškus,

Vytauto Didžiojo universitetas,
Jungtinių tautų Žmonių su negalia teisių komiteto vicepirmininkas,
UNESCO Nacionalinė komisija

Teisės į įtraukįjį ugdymą užtikrinimas

- Vaiko teisė nepatirti diskriminacijos negalios pagrindu
- Nuo pretekstų nieko nekeisti, t.y. toliau diskriminuoti negalios pagrindu, į moralinį ir teisinį įsipareigojimą
- Lygybės ir nediskriminavimo principai reikalauja pritaikyti sąlygas, keisti aplinkas
- Suteikti individualią pagalbą pagal poreikį
- Atsisakymas tinkamai pritaikyti sąlygas yra diskriminacija
- Švietimo politika
- Pagalba mokytojui

- Esminė ugdymo individualizavimo sąvoka
- Neretai standartiniai bendrieji ugdymo individualizavimo metodai netinka
- Tai, kas yra praktiška ir veiksminga konkrečiam asmeniui
- Prasideda nuo mokinio, mokinės, tėvų ir administracijos dialogo: poreikių išsakymas, pritaikymo sprendimų ieškojimas
- Poreikiai pagalbai nėra specialieji poreikiai
- Alternatyvios ir papildančios bendravimo formos ir būdai
- Kiekvienas negalią turintis mokinys ar mokinė kiekvienam mokytojui ar mokytojai sukuria naujų ir unikalių iššūkių ir patirčių, kadangi kiekvieną kartą reikia pritaikyti ugdymo sąlygas, vis naujai ir vis individualiai.
- Pagarbos ugdymas - patyčių prevencija
- Viso gyvenimo perspektyva

Pasirengimas įtraukčiai švietime – strategija ir prioritetai

2022-04-28

Gražina Šeibokienė,
LR ŠMSM Bendrojo ugdymo departamento
Švietimo pagalbos skyriaus vedėja

Įtraukties principas

ŠMSM

Švietimo sistema sudaro sąlygas **kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis**, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės

LR Švietimo įstatymo 5 str. papildymas 5 punktu

LR Švietimo įstatymo pakeitimai (2020 m.)

ŠMSM

Pasirengimo įgyvendinti Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu nuostatas 2021–2024 metų veiksmų planas (2021 m.)

Susitarimas dėl Lietuvos švietimo politikos 2021–2030 (2021m.)

Švietimo plėtos programos pažangos priemonė Nr. 12-003-03-02-01 „Įgyvendinti įtraukujį švietimą“ (2022 m.)

ŠMSM

Pasirengimo įtraukčiai švietime vizija –

pašalintos emocinės, informacinės, fizinės, socialinės kliūtys kiekvienam vaikui mokytis drauge su savo bendraamžiais jam artimiausioje švietimo įstaigoje ir užtikrintas kokybiškas ugdymas suteikiant reikalingą, jo ugdymosi poreikius atliepiančią pagalbą

PAGRINDINĖS DARBŲ KRYPTYS

ŠMSM

Švietimo pagalbos
prieinamumo didinimas

Pedagogų ir švietimo
pagalbos specialistų
kompetencijų
stiprinimas

Mokyklų aplinkos ir
ugdymo procesų
pritaikymas įvairių
ugdymosi poreikių
turintiems mokiniams

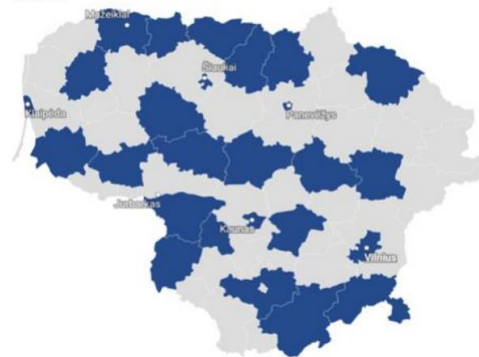
Teigiamų visuomenės ir
švietimo bendruomenės
nuostatų į įtrauktį
švietime stiprinimas

Bendra informacija apie SUP turinčius mokinius

ŠMSM

2021 m. Specialiosios mokyklos

2021-09-01

Source: 2021-09-01 - Created with Datawrapper

Iš viso Lietuvoje 70279 mokinių, turinčių
SUP:

1. 93,7% mokosi bendrosiose mokyklose;
2. 6,3% (1,2% visų mokinių) specialiosiose mokyklose.

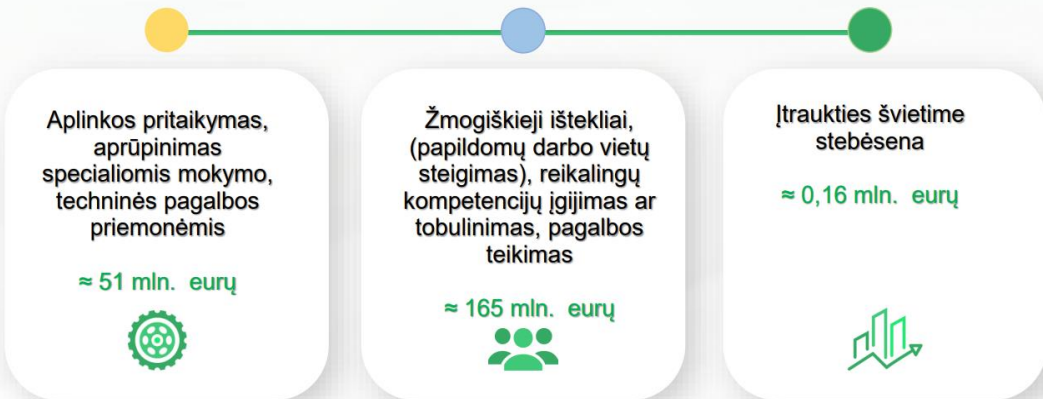
26 iš 60 savivaldybių veikia specialiosios mokyklos.

Iš viso jose mokosi – 3842 mokiniai.

Specialiosiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose ugdomi 578 vaikai.

ŠVIS 2020-2021 m. m. duomenys

Numatytos lėšos

Aplinkos pritaikymas,
aprūpinimas
specialiomis mokymo,
techninės pagalbos
priemonėmis

≈ 51 mln. eurų

Žmogiškieji ištekliai,
(papildomų darbo vietų
steigimas), reikalingų
kompetencijų įgijimas ar
tobulinimas, pagalbos
teikimas

≈ 165 mln. eurų

Įtraukties švietime
stebėseną

≈ 0,16 mln. eurų

Gražina Šeibokienė, LR ŠMSM Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vedėja

Bendra švietimo pagalbos specialistų situacija

ŠMSM

Iš viso yra: 3820 unikalių švietimo pagalbos specialistų; 4337
įdarbinimai; 3733,44 etato.

Pareigos	Unikalių asmenų sk.*	Įdarbinimų sk.	Etatų sk.	Vidutinis įdarbinimų sk.	Vidutinė etato dalis
Logopedai	1267	1472	1308.56	1,13	1,03
Psichologai	685	803	628.32	1,17	0,92
Psichologo asistentai	81	82	62.71	1,01	0,77
Socialiniai pedagogai	1171	1217	1068.84	1,04	0,91
Specialieji pedagogai	667	719	621.84	1,08	0,93
Surdopedagogai	29	29	31.24	1	1,07
Tiflopedagogai	15	15	11.93	1	0,80

Du įdarbinimus
turi 464
asmensys, 3 – 23,
4 – 1, 5 – 1.

*Dalis asmenų dirba per skirtingas pareigas, todėl nesutampa iš viso unikalų asmenų skaičius su unikalų asmenų pagal pareigas skaičių suma

Pagal normatyvus trūkstamas specialistų skaičius

ŠMSM

Psichologai	362
Specialieji pedagogai	353
Logopedai	100
Socialiniai pedagogai	38
Tiflopedagogai	5
Surdopedagogai	5
Mokytojų padėjėjai	600

MOKYKLŲ PRITAIKYMAS

ŠMSM

Memorandumas dėl švietimo ir sveikatos priežiūros įstaigų pritaikymo asmenims su negalia

Sutarta dėl 10 kriterijų, pagal kuriuos yra vertinamas mokyklų pritaikymas asmenims su negalia

Antrus metus stebimi duomenys atskleidžia, kad mokyklų pritaikymo asmenims su negalia darbai vyksta, tačiau proveržiui būtinos didesnės investicijos

2021 m. pagal visus stebimus kriterijus asmenims su negalia buvo pritaikytos **5 mokyklos** iš 944, kurių duomenys pateikiami Švietimo valdymo informacinėje sistemoje: 2 savivaldybių bendrosios paskirties mokyklos (Kauno m., Šilutės r.), 2 nevalstybinės mokyklos (Vilniaus m.) ir 1 specialioji mokykla (Panevėžio m.).

PLANUOJAMOS PRIEMONĖS 1

ŠMSM

● Darbo sąlygų gerinimas

● Kasmet pagal šakos kolektyvinėje sutartyje sutartas sąlygas didinamas švietimo pagalbos specialistų darbo užmokestis, vienodinamas darbo krūvis (kontaktinių ir nekontaktinių valandų skaičius). Peržiūrimos visų švietimo pagalbos specialistų funkcijos.

● Stipendijos besirenkantiems studijas

● Planuojama studijuojantiems prioritetinių specializacijų studijų studentams skirti papildomas studijų stipendijas (300 Eur; vyresnių kursų studentams su įsipareigojimu dirbti pagal įgytą kvalifikaciją - 500 Eur)

PLANUOJAMOS PRIEMONĖS 2

ŠMSM

● „Perkvalifikavimo“ finansavimas

● 2022 m. numatoma skirti papildomą finansavimą 250 asmenų gilinamosioms studijoms: 125 specialiųjų pedagogų, 85 logopedų, 20 tiflopedagogų ir 20 surdopedagogų.

● Visų mokytojų kompetencijų stiprinimas

● Parengti, patvirtinti ir pradėti įgyvendinti nacionalinę kvalifikacijos tobulinimo programa mokytojų kompetencijoms stiprinti dirbti su įvairių poreikių vaikais (10 kreditų). Tęsiama mokymai mokytojų padėjėjams.

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Darbo sąlygų gerinimas

Padidintas švietimo pagalbos specialistų darbo užmokestis

20 proc.

Mokinio krepšelyje padidintos švietimo pagalbai skiriamos lėšos

19,37 eur./mok.

Papildomos lėšos švietimo pagalbos specialistams

700 padėjėjų

Pagrindiniai pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo principai

ŠMSM

Pagalba kuo arčiau vaiko

Sutelkti specialistų pajėgumai

Aiškios funkcijos ir atsakomybės

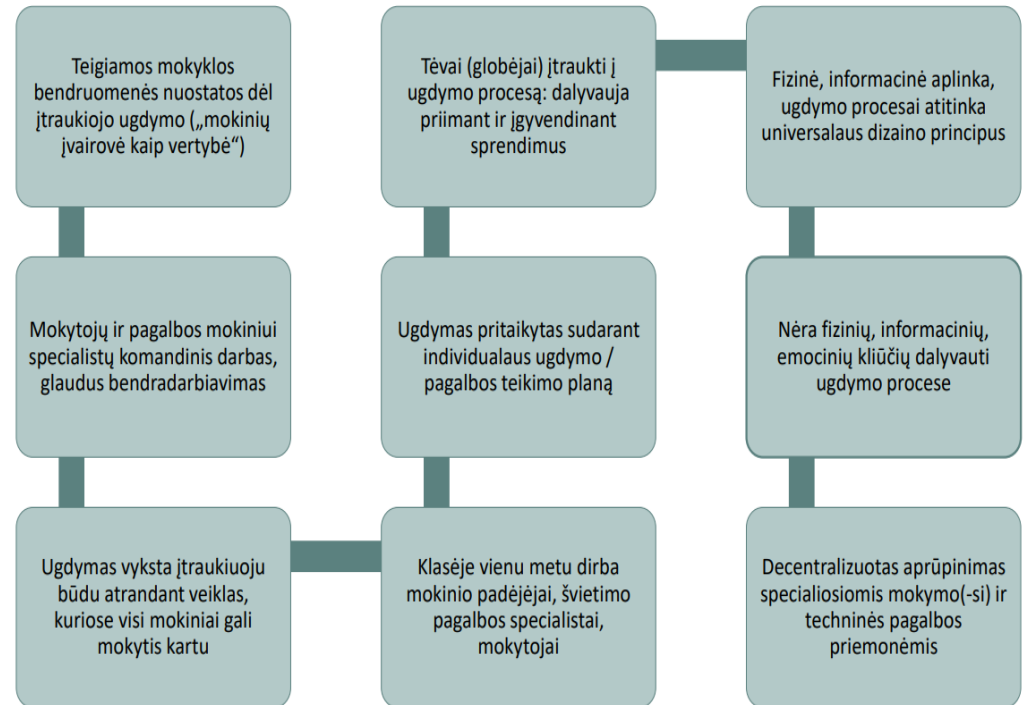
Pagrindiniai 2022 m. planuojami darbai

1. Patvirtinti švietimo pagalbą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus (švietimo pagalbos specialistų funkcijų apibrėžimas ir išgryninimas).
2. Parengti universalus dizaino gaires švietimui.
3. Įsteigti nacionalinį metodinį konsultacinį įtraukties švietime centrą.
4. Parengti regioninio metodinio konsultacinio centro veiklos aprašą ir atrinkti 10 pretendentų būti regioniniais metodiniais konsultaciniais centrais.
5. Sukurti įtraukiojo ugdymo organizavimo modelį bendrosiose ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose.
6. Parengti rekomendacijas savivaldybėms mobiliai konsultacinei įtraukaus ugdymo organizavimo metodinei pagalbai teikti bendrosioms ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokykloms

Įtrauki mokykla

ŠMSM

ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

**Susitelkime bendriems
darbams!**

Įtraukusis ugdymas. Kas lemia sėkmę?

Doc. dr. Lina Miltenienė
Švietimo akademija, Edukologijos tyrimų institutas
Vytauto Didžiojo universitetas
lina.milteniene@vdu.lt

2022-04-28
Kaunas

Išsilavinimas 360

Pranešime remiamasi įrodymais iš šių tyrimų:

1. Mokyklų tobulinimo centro (MTC) užsakymu atliktas *projekto „Renkuosi mokyti – mokyklų kaitai!“ tyrimas (2018)*. **Tyrėjai: Miltenienė L.(vadovė), Balčiūnas S., Valuckienė J., Damkuvienė M.**
2. NŠA užsakymu atliktas Lietuvos pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelio ekspertinis vertinimas (2021). **Tyrėjai: Šapelytė O. (vadovė), Ališauskas A., Ališauskienė S., Melienė R., Miltenienė L., Ruplienė D.**
3. NŠA užsakymu 2021 m. atliktas tyrimas jai vykdant Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. liepos 9 d. įsakymą „Dėl mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos teminio išorinio vertinimo, organizuojamo 2021–2022 metais, temos, klausimų ir vertinimo rodiklių nustatymo“ Nr. V-1254. (2021). **Tyrėjai: Miltenienė L.(vadovė), Valuckienė J., Balčiūnas S., Damkuvienė M., Petukienė E.**

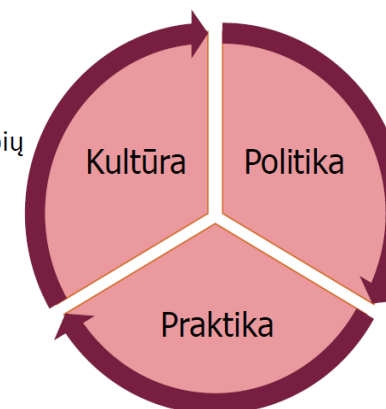
Įtraukiojo ugdymo sėkmės įrodymai grįsti tyrimų duomenimis:

1. Sisteminė mokyklos kaita
2. Įtraukiojo ugdymo požymių raiška mokykloje
3. Pagalbos sistema mokykloje
4. Mokyklos vadovas ir jo vaidmuo

1. Sisteminė mokyklos kaita

Vadovaudamiesi plačiąja įtraukiojo ugdymo samprata bei sisteminiu požiūriu į įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą mokykloje, T. Booth bei M. Ainscow (2002; 2011; 2016) sukūrė plačiai pripažintą sisteminių mokyklos kaitos modelį, taikomą daugelyje šalių.

- Bendruomenės kūrimas
- Įtraukiojo ugdymo vertybių puoselėjimas

- Mokyklos prieinamumas ir atvirumas kiekvienam besimokančiajam
- Vidiniai dokumentai ir susitarimai
- Pagalba įvairovei

Booth, Ainscow (2016). Index for Inclusion: a guide to school development led by inclusive values. 4th ed. IFIN

- Mokymosi orkestruotė (aktyvumas, savivaldumas, universalumas, ...)
- Išteklių mobilizavimas
- Integuotas ugdymo turinys pritaikytas kiekvienam

2. Įtraukiojo ugdymo požymių raiška mokykloje

Įtraukiojo ugdymo raiška mokinių požiūriu (N=7002) Miltenienė, Valuckienė ir kt. (2021) NŠA

	Vidurkis	Min	Max	Max – Min	Eta kvadratu
Įtraukiojo ugdymo kultūra					
Dėmesys vaiko asmenybei	3,76	3,45	4,28	0,84	0,05
Pagalba mokiniui	3,90	3,51	4,38	0,87	0,05
Bendraamžių pagalba	4,31	4,06	4,52	0,46	0,02
Atskirtis dėl elgesio*	2,65	2,19	3,33	1,14	0,07
Patyčios*	1,96	1,51	2,38	0,88	0,07
Įtraukiojo ugdymo praktika					
Gyvenimas mokykloje	3,58	2,90	4,09	1,19	0,08
UDM požymiai	2,73	2,42	3,61	1,19	0,06
Grįžtamasis ryšys	3,98	3,49	4,40	0,90	0,04
Įsitraukimas į mokymąsi	3,89	3,62	4,17	0,56	0,02
Mokymosi sėkmė	3,63	3,30	3,94	0,64	0,04

Įtraukiojo ugdymo požymių raiška priklausomai nuo mokinių mokymosi pasiekimų. 5-8 klasės ir I-IV gimnazinės klasės z-skalė, (N=7002) Miltenienė, Valuckienė ir kt. (2021) NŠA

	Kaip sekasi mokytis				Eta kvadratu
	Labai gerai	Gerai	Vidutiniškai	Patenkina mai/blogai	
Dėmesys vaiko asmenybei	0,26	0,01	-0,27	-0,74	0,05
Pagalba mokiniui	0,27	0,01	-0,28	-0,83	0,06
Bendraamžių pagalba	0,23	0,04	-0,29	-0,83	0,05
Atskirtis dėl elgesio*	-0,08	0,00	0,09	0,16	0,00
Patyčios*	-0,07	-0,05	0,14	0,43	0,01
Gyvenimas mokykloje	0,24	0,02	-0,26	-0,76	0,05
UDM požymiai	0,08	0,01	-0,09	-0,35	0,01
Grįžtamasis ryšys	0,24	-0,01	-0,22	-0,68	0,04
Įsitraukimas į mokymąsi	0,40	0,02	-0,44	-1,03	0,12
Mokymosi sėkmė	0,54	-0,03	-0,53	-1,15	0,19

Įtraukiojo ugdymo raiška tėvų požiūriu (1) (Ntėvai= 2832) Šapelytė O. ir kt. (2020) NŠA

Ugdymo pakopa / klasė, kurioje mokosi vaikas	Santykių, vertybių ugdymo įstaigoje vertinimas (vidurkis ± st.n.)		
	Dėmesys kiekvienam vaikui ir tolerancija įvairovei	Segregacija (vaikų skirstymas) ir patyčias skatinanti kultūra	Vaikui draugiška ir priimanti aplinka
Ikmokyklinio/priešmokyklinio amž.	53,71 ± 7,57	12,65 ± 6,26	12,79 ± 2,21
Pradinių klasių	51,48 ± 8,02	15,71 ± 6,22	12,21 ± 2,35
5-8 klasių !	47,19 ± 9,59	17,97 ± 5,85	11,28 ± 2,74
10-12 klasių	48,33 ± 9,31	17,39 ± 6,07	12,32 ± 2,46
Skirtingo amžiaus vaikus turintys	49,23 ± 9,69	17,26 ± 6,41	12,01 ± 2,50
Reikšmingumo lygmuo (p reikšmė)	<0,001	<0,001	<0,001

Mokinių mokymosi sėkmės (mokinių apklausa) ir įtraukiojo ugdymo raiškos (mokytojų dalykininkų apklausa) ryšys. Koreliacijos koeficientai, (N_{mokiniai}=7002; N_{mokytojai}=1279)

Įtraukiojo ugdymo raiška (Mokytojų apklausa)	Įsitraukimas	Mokymosi sėkmė
Dėmesys kiekvienam vaikui	0,46*	0,36
Pagarbos ir pagalba tarp mokinių kultūra	0,24	0,02
Lygios galimybės	0,31	0,27
Segregacija ¹	-0,50**	-0,65**
Mokyklos nepasirengimas priimti negalią turinčius mokinius ¹	0,11	0,00
Elitizmo kultūros palaikymas ¹	-0,29	-0,54**
Patyčios ¹	-0,03	0,04
Vadovų lyderystė ir vadyba	0,17	0,17
Profesinė bendrystė	0,37	0,32
Tėvų įtraukimas	0,28	0,31
Socialinių partnerių dalyvavimas	0,19	0,15
Pagalbos mokiniui sistema	0,23	0,22
Suasmenintas mokymas ir UDM požymiai	0,27	0,43*
Savivaldaus mokymosi požymiai	0,35	0,28
Įvairovė mokymuisi	0,39*	0,32
Negebėjimas spręsti mokinių elgesio problemas ¹	-0,30	-0,03
Pamokos vadybos stoka ¹	-0,14	-0,08

Įtraukiojo ugdymo raiška sunkumų patiriančių mokinių požiūriu (N=1291) Šapelytė ir kt. (2021) NŠA

Mokiniai, kurių akademiniai pasiekimai žemi, atsiduria pažeidžiamumo situacijoje:

- nesulaukia arba mažiau sulaukia mokytojų, bendraamžių pagalbos,
- dažniau patiria patyčias ir diskriminavimą,
- labiau neigiamai vertina pagalbos kultūrą, pagalbos veiksmingumą mokykloje.

Laiku pastebėtas poreikis pagalbai ir suteikiama **PAGALBA tampa apsaugos veiksnium** mokiniams, patiriantiems sunkumų. Pvz., mokiniai, turintys SUP ir gaunantys specialistų pagalbą, įtraukiojo ugdymo kultūrą, pagalbą mokykloje vertina geriau nei žemų pasiekimų mokiniai, kurie neturi SUP.

Prototypr.io

Įtraukiojo ugdymo raiška tėvų požiūriu (2) (N= 2832) Šapelytė O. ir kt. (2020) NŠA

- Segregaciją ir patyčias skatinanti kultūra labiau pastebima ten, kur stokojama vaiko gerovės komisijos efektyvios veiklos, pagalbos vaikui ir mokytojui, trūksta pagalbos specialistų.
- Mokiniai ir tėvai siūlo mokykloje daugiau dėmesio skirti tolerancijos ugdymui, mažinti mokinių skirstymą bei diskriminavimą socialinio statuso, mokymosi pasiekimų ar kitu pagrindu.

Tėvų pasisakymai (N=200)

„Vertybė - gerai besimokantys vaikai. „Nepatogūs“ vaikai engiami.“

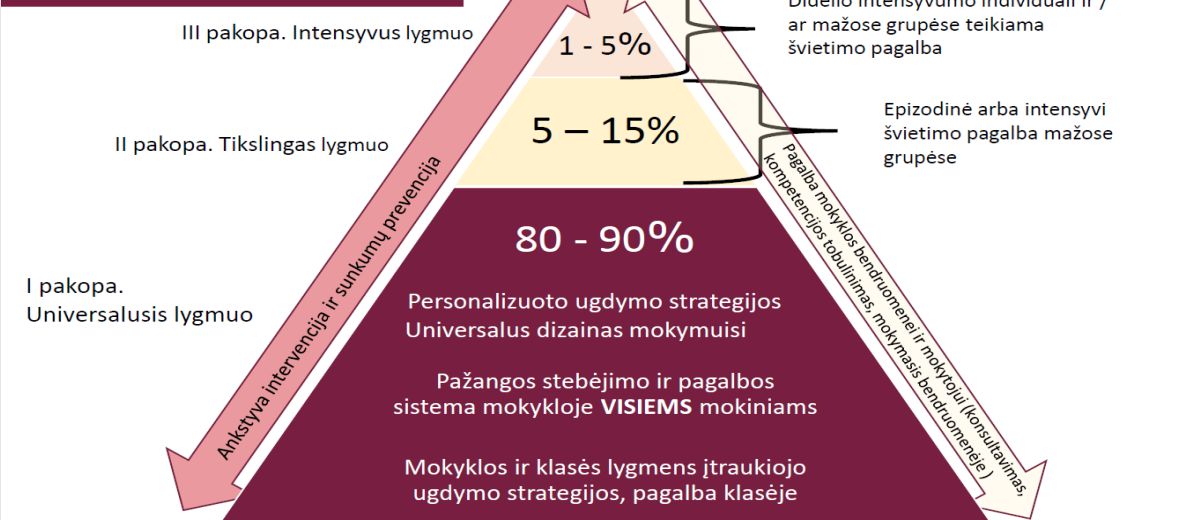
„Man nepatinka gimnazijoje taikoma „gėdijimo“ politika. Kodėl vaikas turi garsiai, kitiems girdint pasakyti savo pažymius??“

„Mokykloje toleruojamas patyčios, ne tik tarp vaikų, bet ir iš mokytojų vaikų atžvilgiu.<...>“

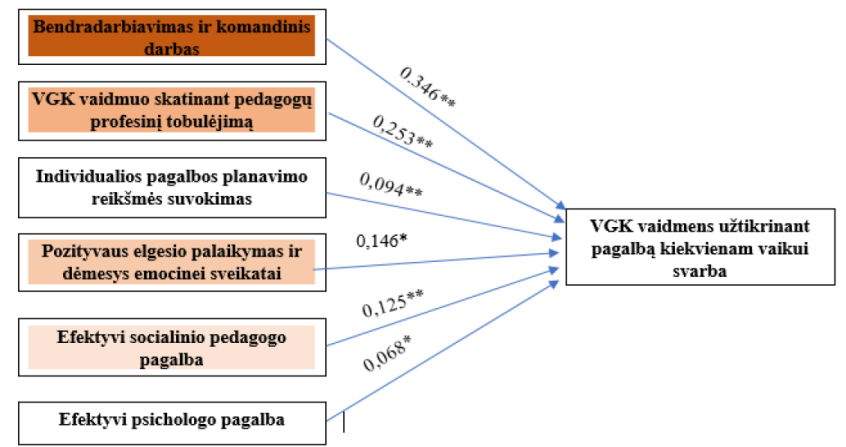
„Labai vaikai užgaulioja kitus vaikus, kurie yra lėtesni, pasitaiko ir kad mušasi tarpusavyje, ir mokytojai neko nedarą nereaguoja.“

3. Pagalbos sistema mokykloje

Pagalbos politika mokykloje. Daugiapakopė pagalbos sistema

Teigiamą VGK veiklos vertinimą lemia (N_{mokytojai}=1678): Šapelytė ir kt. 2021 (NŠA)

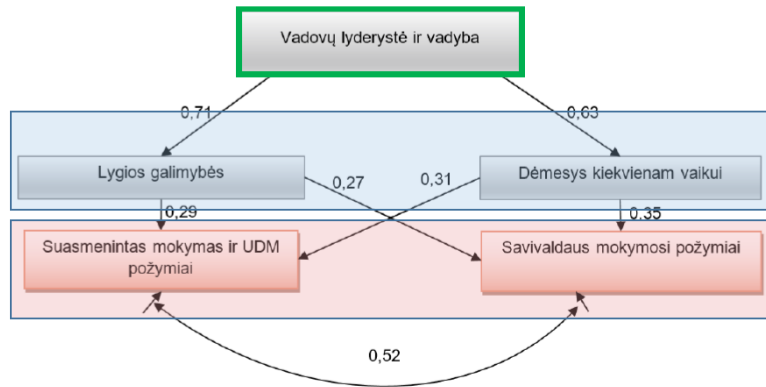
Pagalbos veiksmingumas Šapelytė ir kt. 2021 (NŠA)

- Mokykloje teikiamos **pedagoginės pagalbos** veiksmingumą mokiniai vertina vidutiniškai.
- Švietimo pagalbą** ugdymo įstaigose visi tyrimo dalyviai vertina kaip veiksmingą arba pakankamai veiksmingą. Aukšti logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, mokytojo padėjėjo pagalbos veiksmingumo rodikliai, šiek tiek mažesni psichologo pagalbos.
- Tose ugdymo įstaigose, kur **pagalbą teikia švietimo pagalbos specialistai** ir gerai vertinamas vaiko gerovės komisijos (VGK) **veiklos veiksmingumas**, pastebima **didesnė įtraukiojo ugdymo kultūros požymių raiška**.

Švietimo pagalbos prieinamumas Šapelytė O. ir kt. 2021 (NŠA)

- Švietimo pagalbos prieinamumas šalies ugdymo įstaigose - netolygus. Konstatuotas **nepakankamas švietimo pagalbos lygis**.
- Itin žemas psichologinės pagalbos prieinamumas**. Psichologinės pagalbos prieinamumas pagal normatyvo ir 1 etatui tenkančių mokinių skaičiaus santykį šalies mokyklose ir ikimokyklinėse įstaigose 2020/21 m.m. buvo atitinkamai **33% ir 30%**.
- Socialinės pedagoginės pagalbos prieinamumas šalyje yra gana geras**. Prieinamumo rodiklis – 87%, žemesnis ikimokyklinio ugdymo įstaigose.
- Nepakankamas ir netolygus specialiosios pedagoginės pagalbos prieinamumas šalies ugdymo įstaigose**. Ketvirtadalyje (28 proc.) šalies mokyklų ir daugiau nei trečdalyje ikimokyklinio ugdymo įstaigų neužtikrintas specialiosios pedagoginės pagalbos prieinamumas.
- Logopedinės pagalbos prieinamumas šalies ikimokyklinėse ugdymo įstaigose sąlyginai geras**, siekia 85%, tačiau netolygus.
- Miestų savivaldybėse prasčiausia situacija buvo Vilniuje (specialistų neturėjo 44 procentai mokyklų), Klaipėdoje (37 proc.) ir **Kaune (35 proc.)**.
- Dešimtadalis šalies mokyklų 2019 metais **neturėjo jokio švietimo pagalbos specialisto**.

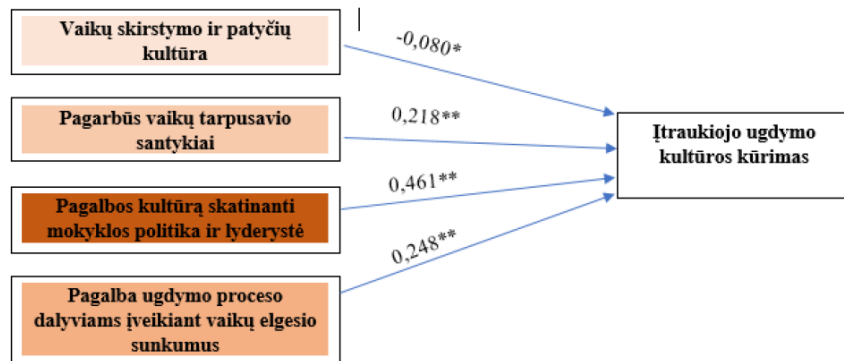
Vadovų lyderystės ir įtraukiojo ugdymo raiškos mokykloje ryšys (N_{mokytojai}=1279) Miltenienė L. ir kt. (2021). NŠA

Modelio tinkamumas:
 $\chi^2(2)=2.9$; $p=0.23$; CFI=1.00; TLI=1.00; RMSEA=0.019

NŠA (2021)

Vadovų lyderystės ir įtraukiojo ugdymo kultūros mokykloje ryšys (N_{mokytojai}=1678) Šapelytė O. ir kt. (2021). NŠA

4. Mokyklos vadovas ir jo vaidmuo

Vadovų kompetencija, įsitraukimas ir dalyvavimas Miltenienė L. ir kt. (2018) MTC

- <...> ta sąvoka jau atsirado ir galvoj. Ir ne tik burnoje tas „įtraukusis ugdymas“ [V2].
- Čia turi būti mūsų smegenyse... kažkoks tai lūžis įvykti, kad mes turim kažkaip kitaip elgtis su tais vaikais, kitaip su jais bendrauti, kitaip juos mokyti. Ir tai yra gana sudėtinga [V13].
- Vis dėlto, aš manau, kad turi būti vadovo pavyzdys [V14]. Kaip mokytojas vaikui negali duoti to, ko neturi pats, taip ir vadovas mokytojui sunkiai duos tai, ko neturi pats [V1].
- Vadovas turi dalyvauti, nenumesti kažkam tai. Ne suorganizuoti kažkokias formaliai darbo grupes, bet tuos „siūliukus“ laikyti [V2].
- Jeigu atsirado nors vienas žmogus, kuris stabdo nepagarbų kolegų kalbėjimą apie mokinį ir, jeigu mes (vadovai) palaikysim tą kultūrą, reiškia, kad tikrai sulauksim to laiko, kai kiekvienas kalbės mokytojų kambaryje su pagarba vaikui ir supras, kad čia ne turgus, o darbo vieta [V9].

Kada sekasi? (1) Miltenienė L. ir kt., 2021 (NŠA);

Visų mokinių mokymosi sėkmė ir įsitraukimas į mokymąsi didėja, kai:

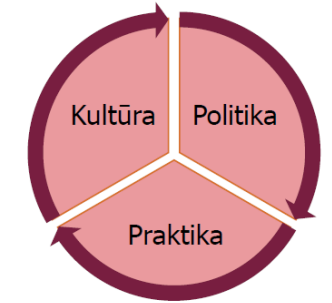
- mokiniai sulaukia dėmesio ir pripažinimo kaip asmenybės,
- vengiama elitizmo ir segregavimo
- mokymas personalizuojamas, taikomas UDM
- įvairovė panaudojama mokymuisi
- skatinamas savivaldis mokymasis
- kuriamos lygios galimybės kiekvienam mokiniui,
- kuriama pagarbos ir pagalbos tarp mokinių kultūra
- sekasi įtraukti tėvus

Kada sekasi? (2) Miltenienė L. ir kt., 2021 (NŠA); Šapelytė O. Ir kt., 2021 (NŠA)

Stebima didesnė įtraukiojo ugdymo kultūros ir praktikos raiška, kai:

- laikomasi sisteminio požiūrio į įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą
- stebima vadovo lyderystė puoselėjant įtraukiojo ugdymo vertybes ir įsitraukimas
- tobulinama pagalbos sistema, kad visi mokiniai sulauktų jiems reikalingos pagalbos
- mokykloje veikia stipri VGK, dirba visi reikalingi specialistai
- įtraukiami mokiniai, tėvai
- tarp mokytojų, specialistų vyrauja profesinė bendrystė, bendradarbiavimas bei komandinis darbas
- kuriamos mokymosi bendruomenės (Ainscow, Sandill, 2010).

Įtraukiojo ugdymo kultūros, politikos ir praktikos kūrimas turi teigiamą įtaką visų mokinių mokymuisi ir sėkmei!

*„KAIP KAUNO MIESTO IKIMOKYKLINIO IR
BENDROJO UGDYMO ĮSTAIGOS
RENGIASI ĮTRAUKIAJAM UGDYMU“*

RAIMUNDA ŽIULYTĖ
KAUNO PEDAGOGINĖ PSICHOLOGINĖ TARNYBA

Pagrindiniai integruoto ir įtraukiojo ugdymo skirtumai: ką ir kaip keičiame ir pritaikome

Integracija

Pagrindinis siekis – pritaikyti asmenį prie esančios ugdymosi sistemos ir aplinkos.

Įtrauktis

Pagrindinis siekis – pašalinti Ugdymo(SI) kliūtis keičiant sistemą; pritaikant aplinką asmenims su įvairiausiais poreikiais.

Įtraukiojo ugdymo koncepcija reikalauja sukurti ugdymo įstaigą visiems, bet tai padaryti, ne tiek įtraukiant įvairias mažumas į daugumos ugdymo(si) įstaigą, kiek formuojant iš principo naują, socialine ir kultūrine prasme įvairią ugdymo įstaigą, kurios tikslas yra visavertis vaikų dalyvavimas ugdymo procese, atsižvelgiant į pačių vaikų poreikius ir galimybes, o ne bendrus standartus.

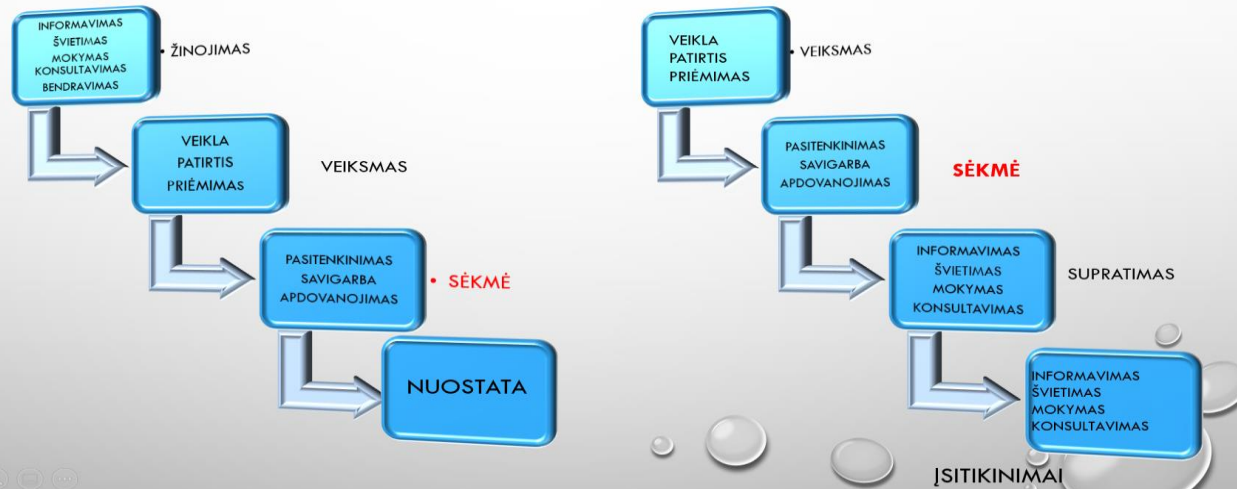
Įtraukusis ugdymas suprantamas kaip viena iš visuomenės gyvenimo dalių, kurioje, atsižvelgiant į besimokančiųjų poreikius, formuojama kultūra, politika ir praktika.

- Besimokančiųjų skirtybės vertinamos kaip galimi resursai, o ne kaip problemos ir yra toleruojamos.
- Vyksta sisteminis pokytis – keičiasi ugdymo įstaiga, užtikrindama galimybę ugdytis kiekvienam, visų įtraukimą.
- Keičiamas ne vaikas, o šalinamos kliūtys jį ugdyti.
- Į kiekvieną vaiką žiūrima su nuostata, kad pasiekti pažangos ir mokytis gali kiekvienas.

NUOSTATOS KEITIMAS (POZITYVIOS NUOSTATOS Į ĮTRAUKŲJĮ UGDYMĄ FORMAVIMAS)

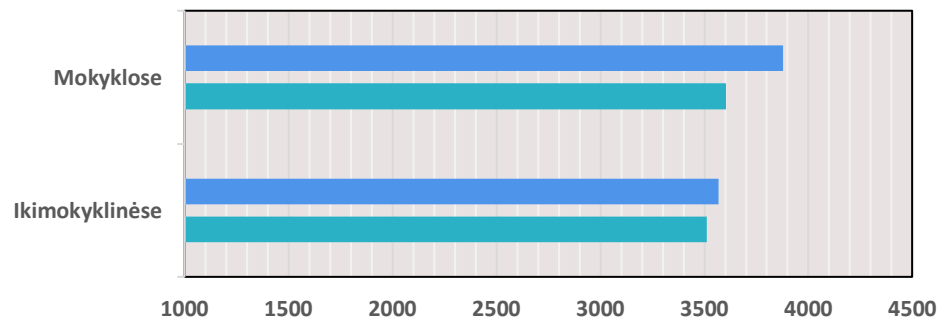
TIESIOGINIS POVEIKIS

NETIESIOGINIS POVEIKIS

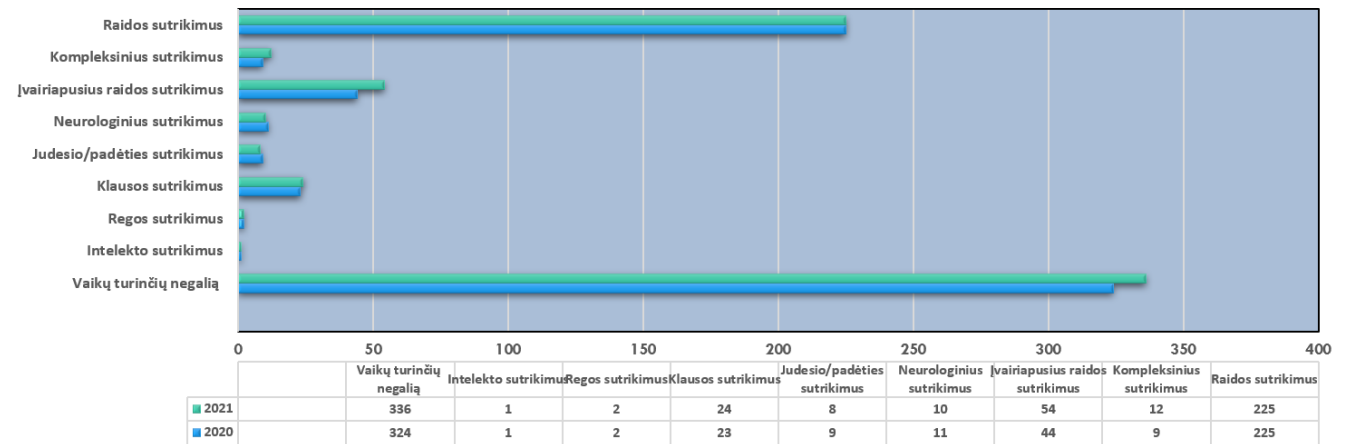
UGDYTOJŲ PROFESINĖ GALIA IR ŠVIETIMO PAGALBOS PRIEINAMUMAS

Mokinių, turinčių SUP, skaičiaus kaita

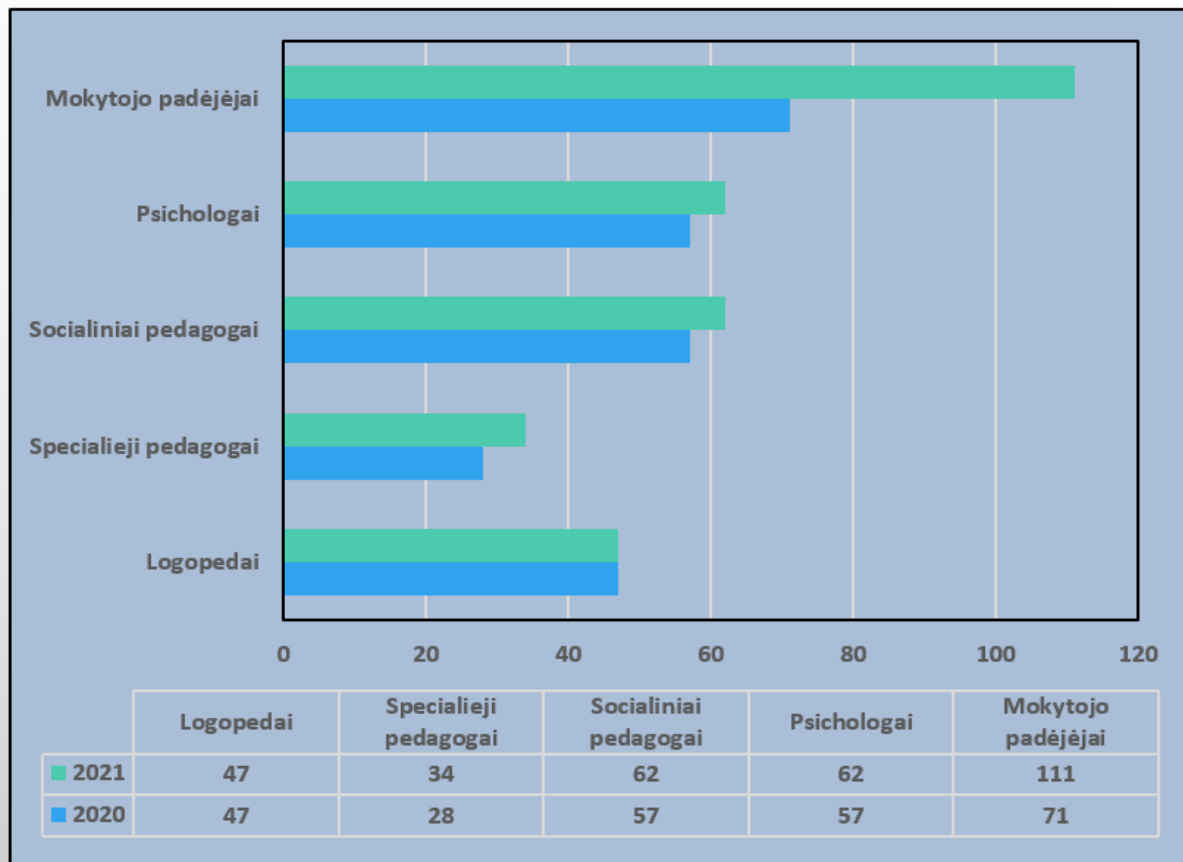
	Ikimokyklinėse	Mokyklose
■ 2021	3567	3878
■ 2020	3511	3605

Mokinių, turinčių sudėtingus ugdymosi sutrikimus, skaičiaus kaita (ikimokyklinėse)

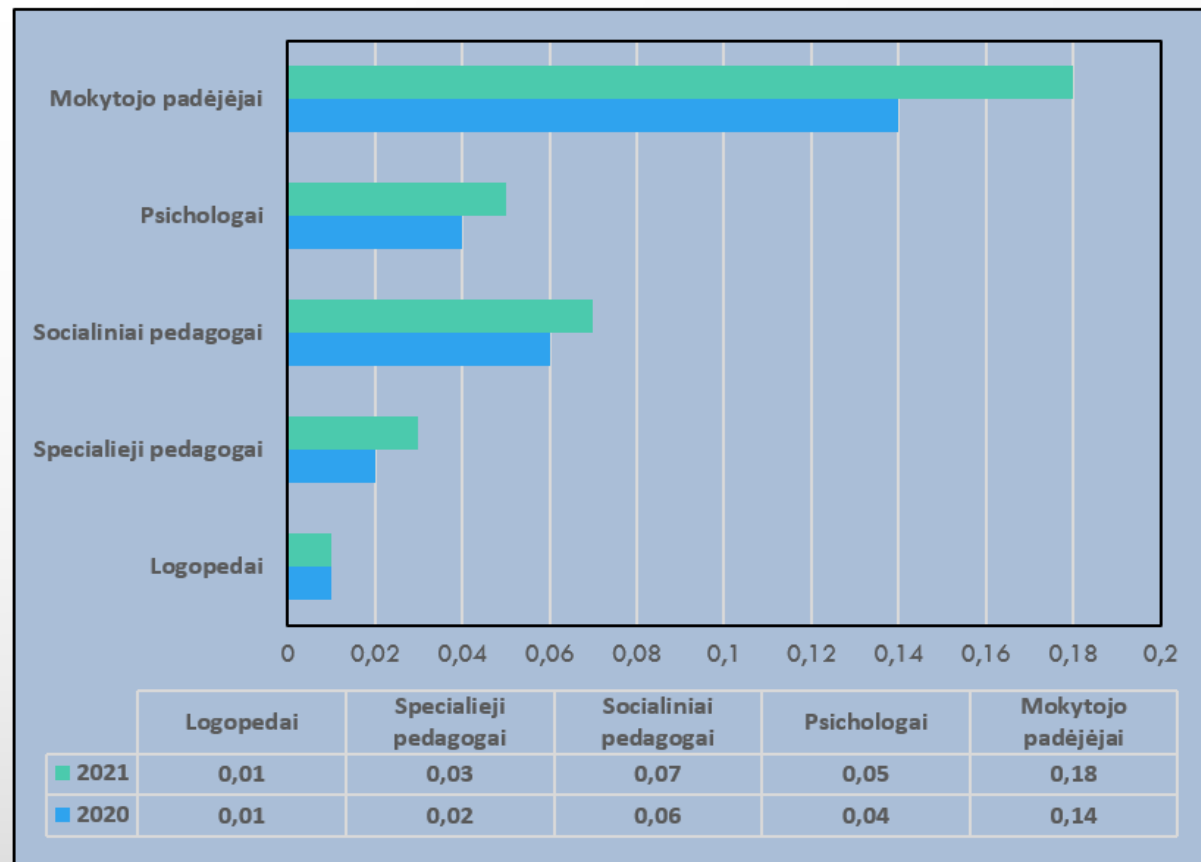

BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS 2020-2021

ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ SKAIČIAUS KAITA

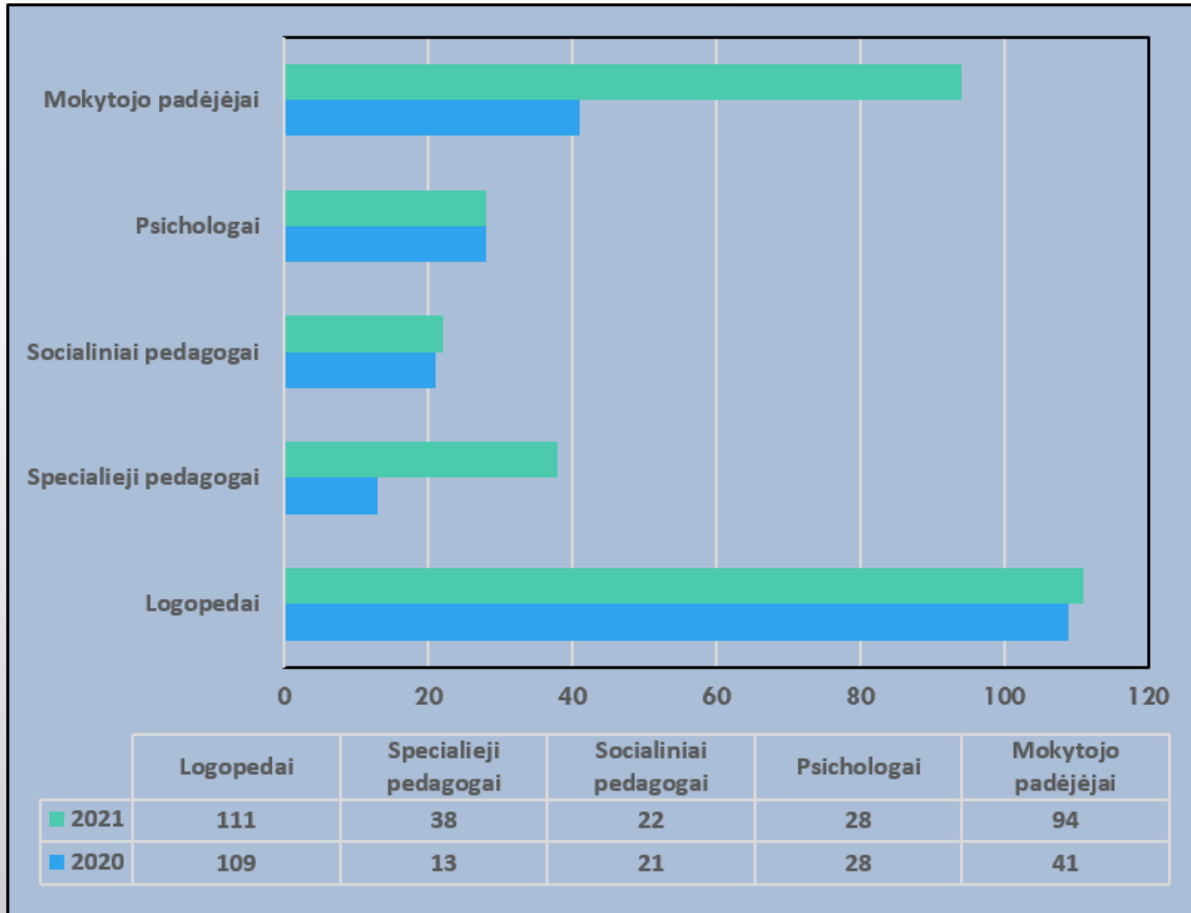

ŠVIETIMO PAGALBOS GALIMYBIŲ KAITA (specialisto etato dalis tenkanti vienam pagalbos gavėjui)

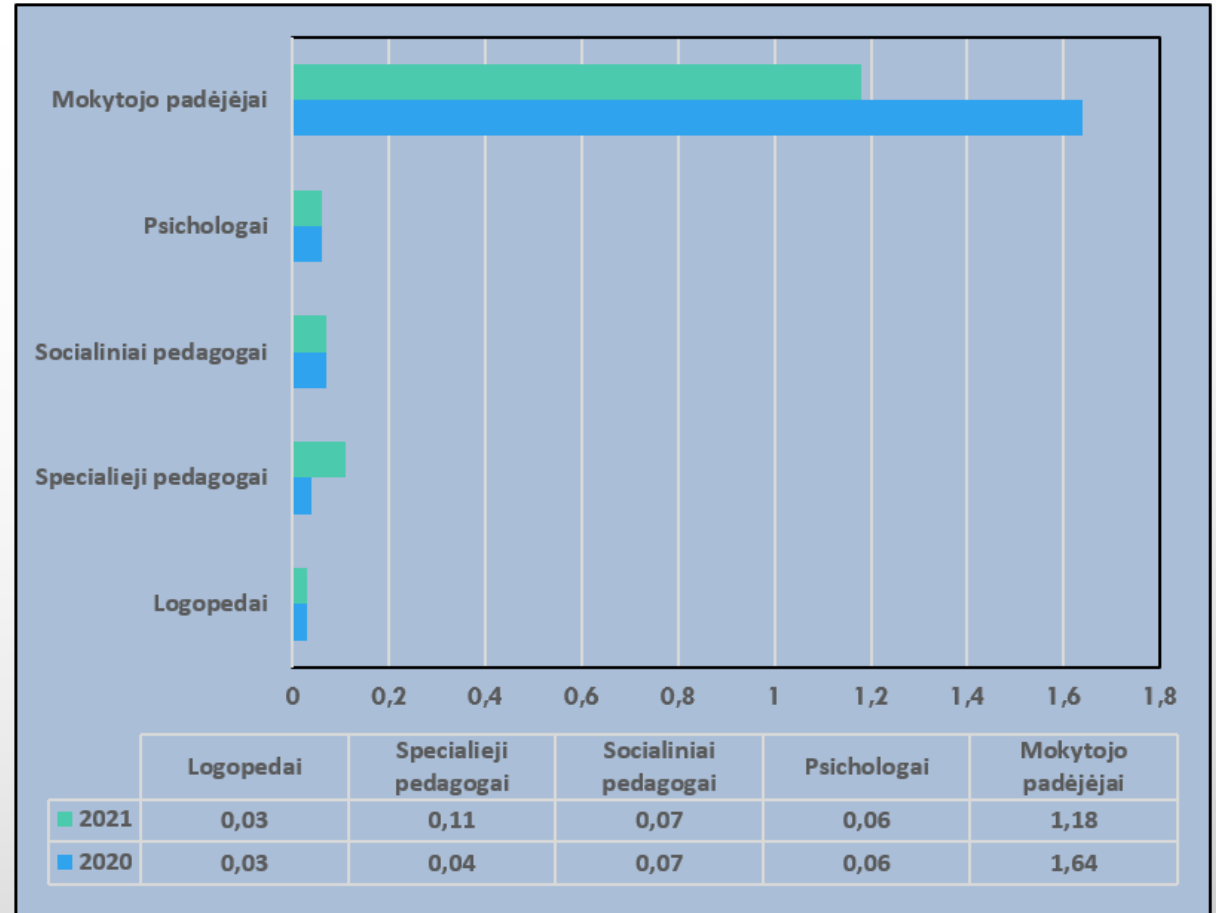

IKIMOKYKLINIO UGDYMO MOKYKLOS 2020-2021

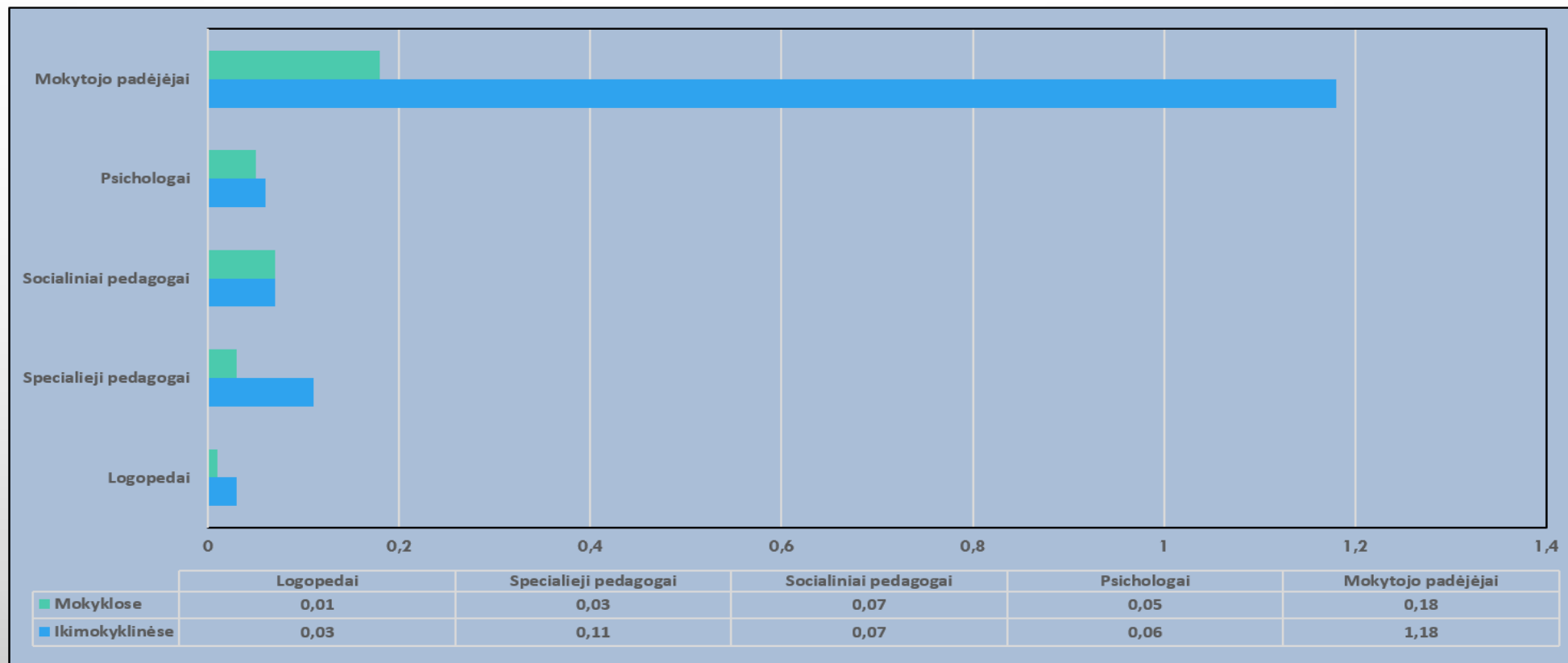
ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ SKAIČIAUS KAITA

ŠVIETIMO PAGALBOS GALIMYBIŲ KAITA (specialisto etato dalis tenkanti vienam pagalbos gavėjui)

**ŠVIETIMO PAGALBOS PRIEINAMUMAS (specialisto etato dalis tenkanti vienam pagalbos gavėjui)
IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE IR MOKYKLOSE**

Įtraukiojo ugdymo institucija – tai skirtingų žmonių susitikimo vieta, kuri skatina susitarimus tarp visos bendruomenės narių ir prasmingus santykius, kurie daro įtaką ugdymui(si), pašalinant kliūtis, tenkinant kiekvieno vaiko lūkesčius. Pasiiekti visų šitų komponentų padeda vertybės ir nuolatinis aplinkos tobulinimas.

RENGIMASIS ĮTRAUKIAJAM UGDYMU KAUNO MIESTO UGDYMO ĮSTAIGOSE 2022 M.

PEDAGOGŲ PROFESINĖS GALIOS STIPRINIMAS

- MOKYTOJŲ PADĖJĖJŲ PEDAGOGINIŲ-PSICHOLOGINIŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMAS;
- GEBĖJIMŲ NAUDOTI STEAM PROGRAMAS UGDYMAS;
- KOMPETENCIJŲ ĮGYVENDINTI SOCIALINIO EMOCINIO UGDYMO PROGRAMAS PLĖTOJIMAS;
- VGK KOMANDOS VEIKLOS KOMPETENCIJŲ STIPRINIMAS.

UGDYMO(SI) APLINKOS PRITAIKYMAS/PRATURTINIMAS

- IŠMANIŲJŲ UGDYMO PRIEMONIŲ ĮSIGIJIMAS;
- SENSORINĖS STIMULIACIJOS PRIEMONIŲ ĮSIGIJIMAS;
- SENSORINIO NUSIRAMINIMO APLINKŲ ĮRENGIMAS IR PRIEMONIŲ ĮGIJIMAS
- TIRIAMOSIOS VEIKLOS ERDVIŲ ĮRENGIMAS;
- KŪRYBIŠKUMĄ UGDANČIŲ ERDVIŲ ĮRENGIMAS IR PRIEMONIŲ ĮSIGIJIMAS;
- UGDOMŲJŲ APLINKŲ LAUKE ĮRENGIMAS.

TEIGIAMOS BENDRUOMENĖS NUOSTATOS Į ĮTRAUKŲJĮ UGDYMĄ DIEGIMAS

- PATYČIŲ PREVENCIJOS PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS;
- POZITYVIOS TĖVYSTĖ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS;
- BENDRADARBIAVIMO SU MOKINIŲ ŠEIMOMIS RENGINIAI;
- INFORMACINIAI RENGINIAI FORMUOJANTYS TEIGIAMĄ NUOSTATĄ Į ĮTRAUKŲJĮ UGDYMĄ.
- ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALIŠTŲ PARENGTOS INFORMAVIMO IR KONSULTAVIMO BEI MOKYMO PRIEMONĖS TĖVAMS AUGINANTIEMS YPATINGŲ POREIKIŲ TURINČIUS VAIKUS.

SVARBU SUPRASTI, KAD ĮTRAUKTIS – ŽYMAI SUDĖTINGESNIS PROCESAS, NEI VIEN ĮVAIRIŲ POREIKIŲ TURINČIŲ VAIKŲ PRIĖMIMAS Į BENDRĄSIAS GRUPES.

Galima pritaikyti ugdymo įstaigos aplinką įvairiems vaikų poreikiams (įrengti keltuvus, poilsio kampelius, sensorinius kambarius, įsigyti interaktyvių priemonių ir pan.), tačiau visada išlieka svarbiausias - **žmogiškasis faktorius**.

Mūsų išoriniai ir vidiniai resursai - tai pedagogų, švietimo pagalbos specialistų **vertybės ir kompetencijos**, jų ir kitų pagalbos vaikui specialistų pakankamas kiekis įstaigoje.

Pranešimas – filmas
„Mokykla kiekvienam – ką tai reiškia ir kaip ji kuriama“

*Stanislovas Milašius,
Kauno Kovo 11 - osios gimnazijos direktorius*

Vyr. mokytojas Ignas Juškevičius

Sėkmės kriterijai ugdant ASS vaiką

Raimonda Juknevičienė
Kauno Prano Daunio ugdymo centro direktorė

Sėkmė visada reikalauja žinių ir darbo....

Kas tas įtraukusis ugdymas?

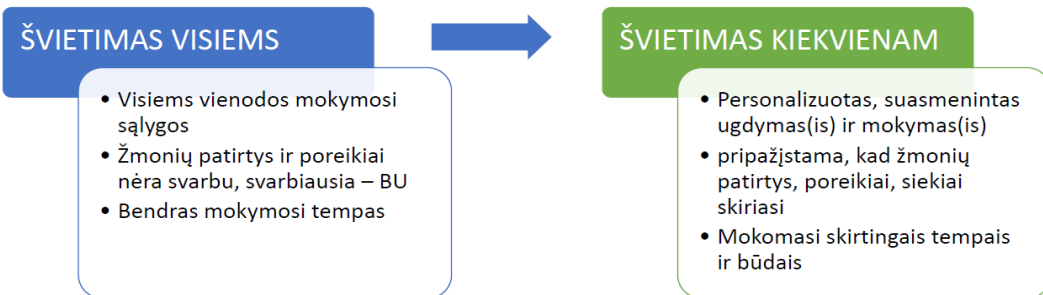
Ar mokykla pasirengusi priimti tokį vaiką??

Ar aš pasirengęs būti tokios mokyklos bendruomenės dalis???

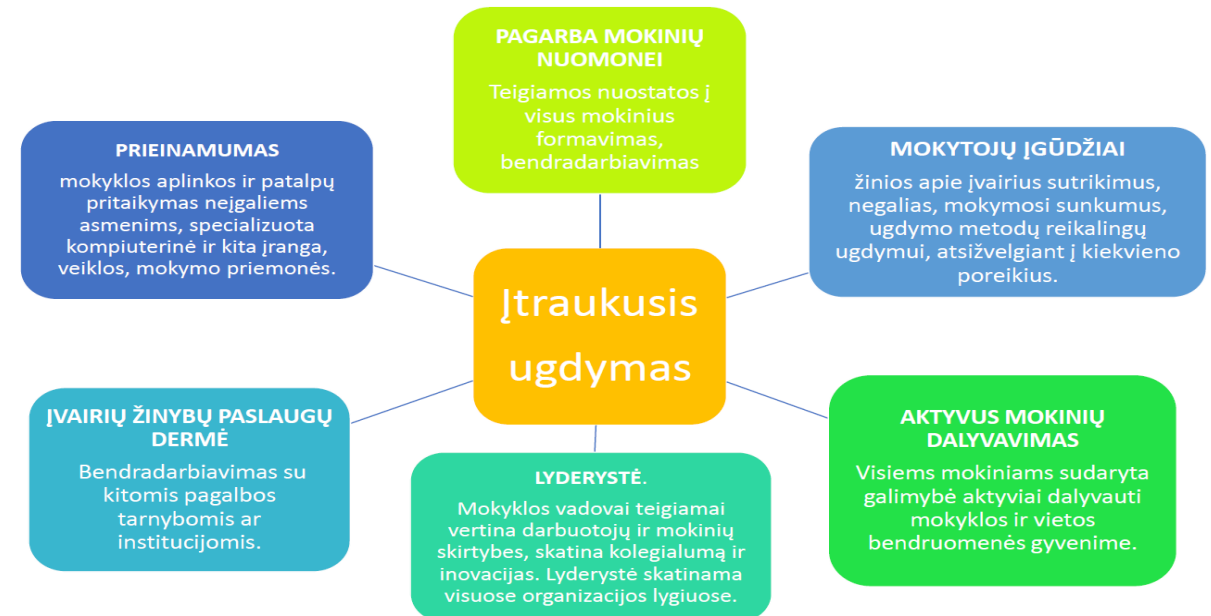
O kaip mano vaikas????

Geros mokyklos koncepcija

Įtraukiojo ugdymo siekis – visavertis kiekvieno mokinio dalyvavimas ugdymo procese, atsižvelgiant ne į bendrą standartą, o į kiekvieno mokinio poreikius ir galimybes.

Pagalba

- Mokytojo/švietimo pagalbos specialisto nuostata (administracijos ir mokyklos bendruomenės)
- Tėvų – mokytojų bendradarbiavimas
- Vaiko poreikių identifikavimas
 - Fiziniai poreikiai
 - Komunikaciniai poreikiai
 - Psichologiniai poreikiai
- Ugdymosi aplinkos pritaikymas
 - Dirgiklių pertekliaus mažinimas
 - Reikalingos stimuliacijos didinimas
 - Struktūruotas ugdymas
 - Vaikų bendruomenės paruošimas
- Ugdymo programos individualizavimas/pritaikymas

Sėkmė

- **Darbuotojai**
Darbuotojų lūkesčiai (būti išgirstam, suprastam ir sulaukti pagalbos)
Gera komanda nuverčia kalnus
- **Bendruomenė**
Besimokanti organizacija, nuolat kelia kvalifikaciją
Skatinamas bendradarbiavimas
- **Lyderystė ir vadyba**
Mokykloje vertinamas kūrybiškumas ir naujos idėjos, turii sunkius sprendimus
- **Ugdymo (si) aplinka**
Socialinė, psichologinė, fizinė ir emocinė
Ugdymas vyksta ne tik klasėje

MOKYKLOS LYGMUO

- bendruomenės narių vertybinės nuostatos,
- tradicijos,
- tarpusavio santykiai

KLASĖS LYGMUO

- sąlygos mokiniui bendrauti su bendraamžiais, dalyvauti bendroje veikloje, parodyti savo gebėjimus,
- gauti reikiamą mokytojų, specialistų pagalbą.
- gera klasės atmosfera, kitiškumo supratimas ir priėmimas,

KRYPTINGA PAGALBA MOKINIUI

gali būti teikiama tik įvertinus:

- individualius vaiko ugdymosi poreikius,
- jo galias,
- sunkumus bei pasirengimą įtraukiamam ugdymui.

Filmuota medžiaga apie centrą

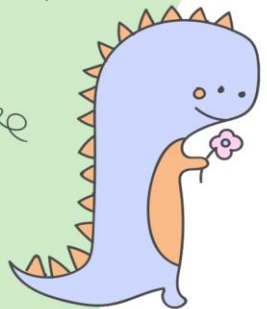

Kauno lopšelis darželis
"Spindulėlis"

Kaip priimti kitokį?

Renata Alksnė, Giedrė Vasiliauskienė, Edita Norbutienė

2022

Renata Alksnė
Giedrė Vasiliauskienė
Edita Norbutienė

Kauno lopšelis-darželis „Spindulėlis“ – bendrosios paskirties lopšelis-darželis su specialiosios paskirties grupėmis ir integruotais specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais. Papildomos paskirtys – ikimokyklinio ugdymo grupės mokykla įvairiapusių raidos sutrikimų, kompleksinių ir kitų negalių turintiems vaikams bei ikimokyklinio ugdymo grupės mokykla sveikatos problemų turintiems vaikams.

Lopšelj darželj lanko 125 vaikai, iš kurių 53 turi specialiujų ugdymosi poreikių (32 vaikams, t.y. 25% įstaigą lankančių vaikų, nustatyti dideli ir labai dideli SUP). Įstaigoje veikia 10 grupių, tame tarpe ir grupės vaikams, turintiems didelių ir labai didelių SUP.

Ugdytiniams specialiąją, psichologinę, socialinę pagalbą teikia logopedai, specialieji pedagogai, psichologas, socialinis pedagogas, taip pat meninio ugdymo (kūno kultūros, muzikos, dailės) mokytojai. Įstaigoje aktyviai ir kryptingai veikia Vaiko gerovės komisija: aiškus vaikų SUP nustatymo, siuntimo į PPT, pagalbos teikimo modelis.

Lopšelyje darželyje susiformavę įtraukiojo ugdymo tradicijos. Jau ne vienerius metus dirbdami vadovaujames įtraukiojo ugdymo principais – specialiujų ugdymosi poreikių turinčius vaikus ugdant bendrojo ugdymo grupėse (šiuo metu integruoti 9 vaikai).

Lopšelyje-darželyje organizuojama veikla atitinka individualius vaikų poreikius ir galimybes, skatina vaikų, turinčių didelių specialiujų ugdymosi poreikių savarankiškumą ir autonomiškumą. Tokiose grupėse su vaikais dirba mokytojas, mokytojo padėjėjas ir ikimokyklinio ugdymo mokytojo padėjėjas.

Lopšelyje darželyje yra multisensorinė erdvė, kurioje yra puikios sąlygos visapusiškam vaikų ugdymuisi, pojūčių ir intelektualinės veiklos skatinimui, čia jie gali nusiraminti, atsipalaiduoti, kas ypač svarbu įvairiapusių raidos bei judesio ir padėties sutrikimų turintiems vaikams.

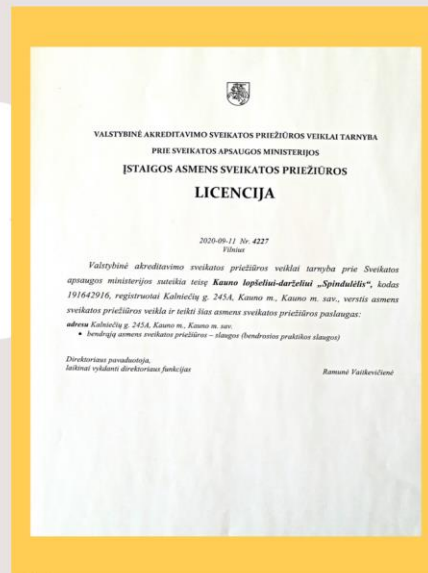
Pagal gydytojų rekomendacijas, meninio ugdymo (kūno kultūros) mokytojai teikia individualią korekcinę pagalbą vaikams, turintiems judesio ir padėties sutrikimų. Užsiėmimai vyksta renovuotose sporto salėse, kuriose gausu įvairaus sporto inventoriaus.

Nuo 2020 m. rugsėjo mėn. įstaigoje teikiamos bendrosios asmens sveikatos priežiūros - slaugos (bendrosios praktikos slaugos) paslaugos, pagal tam suteiktą veiklos licenciją.

Įrengta žaidimų aikštelė neįgaliesiems

Savirūpos planas

* Gavus informaciją, apie mokiniui reikalingą pagalbą, yra inicijuojamas Vaiko gerovės komisijos (VGK) posėdis.

* Posėdyje dalyvauja: ugdytinis, ugdytinio tėvai (globėjai, rūpintojai), Vaiko gerovės komisijos nariai.

* Jo metu tėvai (globėjai, rūpintojai) supažindinami su įstaigos galimybėmis organizuoti vaiko savirūpai reikalingą pagalbą, aptariamas individualaus savirūpos plano parengimas.

* Visuomenės sveikatos specialistas rengia Planą vadovaujantis tiksliais gydytojo rekomendacijomis bei tėvų išsakytais lūkesčiais.

Įstaigoje teikiamos ne tik bendrosios sveikatos priežiūros paslaugos, tokios kaip pirmoji pagalba, bet ir specialiosios slaugos paslaugos.

Specialiosios slaugos paslaugos apima tiek medikamentų administravimą, tiek slaugos intervencijas, tokias kaip: šlapimo pūslės kateterizavimas, sekreto iš kvėpavimo takų išsiurbimas, maitinimas per enterinio maitinimosi zondą, stomų priežiūra ir t.t., kurias būtina atlikti ugdytiniui, esant ikimokyklinio ugdymo įstaigoje.

Įtraukusis ugdymas ir slaugos paslaugos - problemos ar/ir galimybės?

Visiems vaikams sergantiems lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis yra organizuojama savirūpa.

Turime devynis vaikučius, kuriems reikalinga medikamentinė pagalba ir tris vaikučius, kuriems reikia atlikti šlapimo pūslės kateterizavimo procedūras.

Džiaugiamės, kad esame ypatinga ugdymo įstaiga, kurioje neatitraukiant vaikų nuo ugdymo(si), teikiamos specialiosios slaugos paslaugos.

Faktoriai lemiantys sėkmingą įtrauktį

- * Tėvų požiūris į įtrauktį
- * Vaikų požiūris į draugus
- * Įstaigos nuostatos dirbant su SUP vaikais

TĖVŲ POŽIŪRIO Į ĮTRAUKTĮ APKLAUSOS REZULTATAI

• Mano manymu, padėtų kasdienis ar pagal poreikį reikalingų specialistų bendravimas tiek su įtraukiais vaikais, tiek su likusiais, o ypač pagalba mokytojais. Tuo pačiu tėvelių švietimas, kad žinotume, kaip ir kiek tolerancijos reikėtų mokyti ir namuose.

• **Jaučiu mano vaikas nedaug prisideda prie įtraukio, nes pats pasirenka su kuo draugauti, bet gatvėje niekada netenka drausminti ar kitaip 'koreguoti' elgesio, iškilus situacijai su spec. poreikiais, išvaizda ar koku neįgalumu. Manau, tam tikrai įtakos turi esami draugai darželyje, kasdienės aplinkybės, mokantis kantrybės, kai reikia palaukti savo eilės arba ją užleisti silpnesniam.**

„Nesu nei naivi, nei akla, matau kokios bėdelės su mano vaiku - ką jis gali, ko negali. Realiai matau, kad jis dainelių nedainuos, eilių nedeklamuos, bet užtai matau, kaip žiba akytės, kai prieina kitas vaikas, matau kokius stebuklus jo fizinei būklei padaro...“
(darželio ugdytinio mama)

Kaip priimti kitokį? Kauno lopšelio-darželio „Nežiniukas“ vertinga praktika

2022-04-28

Edita Gaižauskienė
Vaida Skrupskienė

DARBUOTOJŲ POZITYVI NUOSTATA, TINKAMAS PASIRENGIMAS IR KOMPETENCIJŲ TOBULINIMAS

- Ne tik pedagoginis personalas, bet ir nepedagoginiai darbuotojai turi dalyvauti kompetencijos tobulinimo kursuose/ paskaitose/ seminaruose.
- Administracijos pagalba (pvz. savirūpos organizavimas).
- Netoleravimas nepagarbaus elgesio ir kalbų, vengimas stereotipų.

BENDRADARBIAVIMAS SU ŠEIMA

Kuo giliau abi pusės (mokytojai ir tėvai) supranta tarpusavio bendradarbiavimo prasmę ir vertę, tuo sėkmingiau jiems sekasi kurti ugdymo(si) aplinką (fizinę, socialinę-emocinę, pažintinę), kurioje kiekvienas vaikas patiria sėkmę.

- **Mokytojai ir šeimos nariai dalijasi informacija apie vaiką:**
 - Mokytojai bendraudami su vaikų tėvais (globėjais) išsiaiškina šeimų lūkesčius, atsižvelgdamas į individualias vaiko galias ir ugdymosi tikslus.
 - Psichologo konsultacijos naujai pradėjusių lankyti vaikų tėvams (ne mažiau 3).
 - Mokytojai gerbia šeimų privatumą, užtikrina informacijos apie šeimas ir vaikus konfidencialumą, todėl tėvai jaučiasi saugūs bendraudami su mokytojais.
- **Tėvai kviečiami bendradarbiauti, kaip lygiaverčiai dalyviai:**
 - Dalyvauti kartu su grupe išvykose, talkose, miesto šventėse, bendruose mokyklos renginiuose ir kt.
 - Leisti šeimai pačiai pasirinkti jai priimtinus dalyvavimo grupės veikloje būdus.
- **Vykdomas tėvų (globėjų) švietimas:** paskaitos, STEP grupė, specialistų konsultacijų diena.

„Visi ką nors gali, niekas negali visko“
(Carl Scharnberg)

UGDYMO PLANAVIMAS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

- Ugdymo planavimas remiasi vaikų vertinimais ir turi apimti visas vaiko raidos ir ugdymosi sritis.
- Vertinant vaikų pasiekimus, kiekvienas vaikas pripažįstamas kaip asmuo, turintis unikalių gebėjimų, stiprybių, poreikių ir interesų

VISI vaikai dalyvauja visose grupės veiklose ir renginiuose.

„Kiekvienas vaikas turi savo žingsnelį“

- Siekiant suteikti veiksmingą ir tikslingą pagalbą specialiųjų poreikių vaikams drauge su švietimo pagalbos specialistais kuriamos programos/švietimo pagalbos planai, įgyvendinami bendradarbiaujant.
- Vaikų pasiekimai ir pažanga su tėvais (globėjais) aptariami tikslingai 2 kartus per metus, tėvų susirinkimų ir individualių pokalbių metu.

VGK ar PPT išvada apie specialiųjų ugdymosi poreikių grupę:

Kalbos sutrikimas (žymus kalbos neišsivystymas).
Mokymosi sunkumai dėl sulėtėjusios raidos (motorikos, pažintinės, socialinės).

VGK ar PPT išvada apie specialiųjų ugdymosi poreikių grupę lygį (nedideli, vidutiniai, dideli, labai dideli-įrašyti reikiamą žodį):

SUP -Dideli

VGK ar PPT išvada dėl specialiojo ugdymo skyrimo (dėl ugdymo programų, metodų pritaikymo, švietimo pagalbos teikimo ir kt.):

Pritaikyta ikimokyklinio/priešmokyklinio ugdymo programa. Teikti logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, psichologo pagalbą.

GRUPĖS AUKLĖTOJO DARBO SU VAIKU TIKSLAI

Socialinė	Sveikatos	Pažinimo	Komunikavimo	Meninė
Rodys iniciatyvą bendraudamas su kitais grupės vaikais; Laikysis taisyklių žaisdamas grupėje kai jam vadovauja suaugęs žmogus; pasisveikins, atsisveikins, padėkos be priminimo;	Lavės smulkioji motorika lipdant, konstruojant, aplikuojant; Stengsis savarankiškai užsitraukti užtrauktuką, užsisegti didelės sagas; Lavės kirpimo žirkėmis igūdžiai;	Lavės suvokimo erdvėje igūdžiai; Grupuos daiktus pagal vieną požymį; Atliks paprastas skaičiavimo užduotis' Įsimins ir atliks 2-3 dalių buitinių nurodymų;	Bendravimo procese kuo dažniau vartos garsžodžius; Atrinks kasdienes aplinkos daiktus pagal apibūdinimą; Sukaups dėmesį klausydamas grožinės literatūros kūrinių;	Gebės savarankiškai taisyklingai naudoti gausą, akvarelę; Emocionaliai reaguos į muziką, gebės keisti judesių tempą pagal muzikos ritmą;

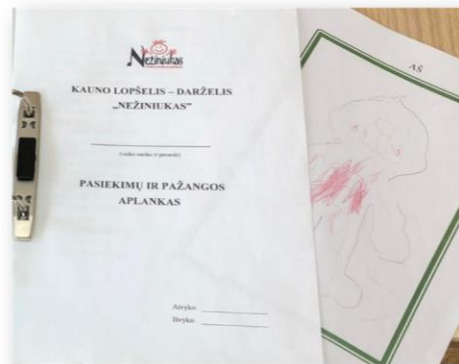
LOGOPEDO DARBO SU VAIKU TIKSLAI

Tarties mokymas	Girdimosios klausos suvokimo lavinimas	Žodyno plėtotė	Kalbos gramatinės sandaros formavimas	Rišliosios kalbos lavinimas
-----------------	--	----------------	---------------------------------------	-----------------------------

6

PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Stebėjimo ir vertinimo medžiaga dokumentuojama: kaupiami vaikų darbai, pedagogo refleksija apie vaiko pasiekimų lygį ir daromą pažangą ir kt.

- Vaikų vertinimui – kūrybinės užduotys
- Mokytojas ugdo vaikų gebėjimą vertinti savo veiklą (vaikai naudoja emocijų antspaudus įsivertinant savo darbelius).

8

FIZINĖ APLINKA

Mokyklos lauko ir vidaus erdvė yra saugi ir visapusiškai naudojama ugdymo(si) tikslams, vyrauja sistemiškas, į vaiko poreikius orientuotas požiūris.

Fizinė ugdymo(si) aplinka yra saugi ir pritaikyta kiekvieno vaiko individualiems poreikiams, ji padeda užtikrinti vaikų gerą savijautą (yra erdvė skirta vaiko atsipalaidavimui, pabuvimui vienam, poilsiui).

Papildomi kabinetai (išmanioji erdvė, žaidimų kambarys, sporto ir muzikos salė) ir lauko aplinkos įrengimai (sūpynės, nameliai, daugiavilniškas sporto aikštelė) vaikų ugdymui.

SOCIALINĖ – EMOCINĖ APLINKA

- Grupės aplinkoje turi būti ženklų, atspindinčių pozityvių santykių modelius (nuotraukos, plakatai), vaikų gerai emocinei savijautai užtikrinti yra aiškūs (naudojami) grupės ritualai, susitarimai (taisyklės).
- Mokykloje reikia užtikrinti vaikų gyvenimo mokykloje ir namuose tęstinumą (vaikai gali iš namų atsinešti mėgstamus žaislus, kurie padeda jiems užmigti ar nusiraminti ir pan.)
- Vaikai gerai jaučiasi nuspėjamoje aplinkoje, kur yra tam tikras pastovus dienos ritmas, tam tikru laiku pasikartojančios veiklos.

PAŽINTINĖ APLINKA

- Veikla vyksta “grupės be sienų” principu.
- Kuriama pažintinė ugdymo(si) aplinka turi turėti aiškų edukacinį tikslą.
- Vaikai naudoja jų amžiui tinkamas skirtingos paskirties priemones, informacines ir komunikacines technologijas.
- Ugdymo(si) tikslams pasiekti turi būti naudojamos ir edukacinės aplinkos už mokyklos ribų.

REC

Įtraukusis ugdymas NERORMALIOJO UGDYMO ĮSTAIGOJE

Sveikatos psichologės: Agnė Benikė, Nida Gruodienė

Mokantis tradiciniais mokymo metodais galioja vienodumo lūkestis, atitinkant standartus. Šioje sistemoje sudėtinga prisitaikyti sunkumus turintiems mokiniams.

Kelerių pastarųjų metų mokinių jausenos Kauno mieste vertinimo rodikliai atskleidžia tendencingai augančius nerimastingumo dėl atsiskaitomųjų darbų rodiklius ir psichikos aktyvumo sumažėjimą dėl galimo nuovargio.

Įtraukusis ugdymas nuolatinis procesas, apimantis užduočių diferencijavimą visų gabumų ir poreikių vaikams.

Rekomenduojama mokymo sistemą pritaikyti iš kelių perspektyvų:

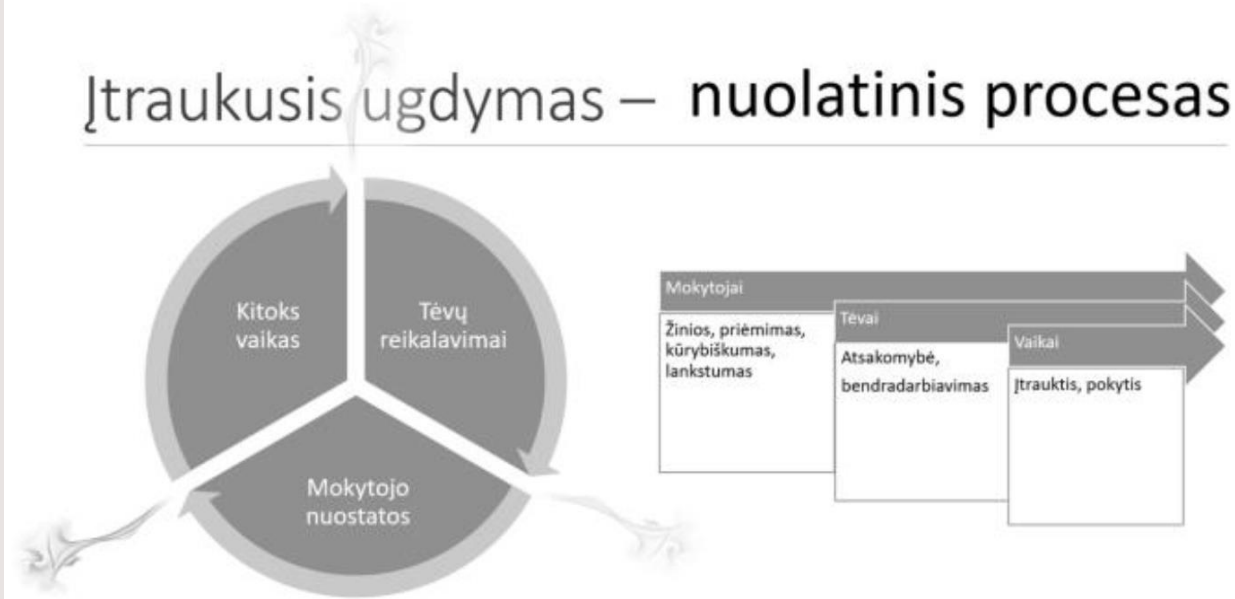
1. Naujosios kartos vaiko pozicijos
 - 1.1 Mokymosi sunkumai
 - 1.2 Elgesio sunkumai
 - 1.3 Emociniai sunkumai
 - 1.4 Bendravimo sunkumai
2. Mokinio pozicijos, galimos sunkumų priežastys
 - 2.1 Padidėjęs jautrumas stresoriams
 - 2.2 Mąstymo sunkumai
 - 2.3 Pablogėjusi atmintis
 - 2.4 Pablogėjęs dėmesys
 - 2.5 Veiklos planavimo sunkumai
3. Įtraukiojo ugdymo, kaip nuolatinio sisteminio proceso, gairės:
 - 3.1 Užduočių diferencijavimas, atsižvelgiant į vaiko ir/ar mokinio pozicijos sunkumus
 - 3.2 Papildoma specialistų pagalba mokiniui ir mokytojui
 - 3.3 Vystyti bendradarbiavimo tinklą, įtraukiant tėvų bendruomenę

Už šias kryptis atsakingas
KIEKVIENAS MOKYTOJAS!

2021 metų Kauno miesto mokyklų 13-14 metų paauglių nerimastingumo rodikliai (n=248)

Įtraukusis ugdymas – nuolatinis procesas

VAIKAS

- Mokymosi
- Elgesio
- Emocijų
- Bendravimo

MOKINYS

- Jautrumas stresoriams
- Mąstymas
- Atmintis
- Dėmesys
- Veiklos planavimas
- Emocinis fonas

ĮTRAUKUSIS UGDYMAS

- Diferencijuojamos užduotys
- Suteikiama papildoma pagalba
- Vystomas bendradarbiavimo tinklas

• REC
mažose grupėse -
neformalioje veikloje
skatinti savimone,
mokyti bendrauti,
bendradarbiauti

Agnė Benikė's screen

Atliekant sunkumų turinčių mokinių, dalyvavusių neformalioje tikslinėje fizinės veiklos programoje po pamokų, psichologinį vertinimą, gauti statistiškai reikšmingi mokinių jausenos ir mokymosi įgūdžių efektyvumo pokyčiai.

Apie mokyklą skaitykite:

<https://saugausvaikomokykla.lt/>

Mokslinės publikacijos/mokyklos specialistų atliekamos veiklos tyrimai:

<https://www.xcdsystem.com/isapa/program/n4q96Zt/index.cfm?pgid=480&qfixed=1&sessiontype=Poster%20Session>

https://www.researchgate.net/publication/353739732_Physical_Education_and_Sport_for_Children_and_Youth_with_Special_Needs_Researches_Best_Practices_Situation

<http://www.loa.lt/doclib/w56ldf5egdt52fzbbvva34navhjvux>

Viena iš papildomų pagalbos priemonių mokinių įtraukčiai gerinti gali būtine formalaus ugdymo užsiėmimai.

Šiuose užsiėmimuose sunkumų turintys mokiniai gali mokytis būti grupėje, bendrauti, bendradarbiauti, vystyti pažintines funkcijas.

Tyrimų išvados

Neformalaus ugdymo metu taikyti edukaciniai fiziniai žaidimai ir pratimai sumažino mokinių elgesio problemas ($p=0,001$), hiperaktyvumą ($p=0,005$) ir bendrus sunkumus (pagerėjo mokymosi įgūdžiai, sumažėjo mokymosi sunkumai) ($p=0,001$), įprastinės fizinės veiklos pratimai nagrinėtiems rodikliams įtakos neturėjo.

Pradinių klasių mokiniams popamokinės veiklos metu taikytos edukacinės komandinės veiklos labiau pagerino dėmesio koncentraciją ($p=0,001$) ir sumažino patiriamą įtampą veiklos metu ($p=0,032$).

Didesnis poveikis mokinių pasitenkinimui fizine veikla ($p=0,044$) ir fizinio aktyvumo padidėjimui ($p=0,046$) nustatytas po edukacinių fizinių žaidimų ir pratimų intervencijos, lyginant su įprastine fizine veikla.

Metodininkė: Ineta Daniulienė, Kauno Algio Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla

